

Csekeztetés és kiadóhivatal: Novisad, Kralja Petra ul. 30.
 T. a. Telefonszám 21-37, éjjel 20-58. Sürgőnycim: „Délbácska“
 Postacím: Postatakarékpénztári csekeszámla Zagreb: 46.692.

Noviszád, 1928. november 11
VASÁRNAP

Előfizetési ára: egy hóra 40 din., három hóra 120 din., fél
 évre 240 din., egész évre 480 din. Egyesszám ára hétköznap
 1.50 din., vasárnap 2 din. Külföldön egy hónapra 50 dinár.

A Magyar Párt és az iskolatörvény

A Délbácska emelte fel elsőnek tiltakozó szavát az iskolatörvény ellen és több cikkben mutatott rá annak a kisebbségekre nézve veszélyes tartalmára. Nem hallgathatunk el aggodalmunkat, mert a magyar nép életérdekeit látjuk veszélyeztetve ezen javaslat által. A német kisebbségi képviselők is több ízben tiltakoztak a javaslat ellen, főleg azért, mert ezt a kisebbségeket annyira érdeklő törvényt meghallgatásuk nélkül készítette el a közoktatásügyi miniszterium és terjesztette be a parlamentnek.

A magyar képviselők, akik tudvalevőleg a radikális klub tagjai, mivel kevesen vannak ahhoz, hogy önálló klubot alakítsanak, igen nehéz helyzetbe kerültek. A törvényt nem szavazhatják meg, mert az árulás volna néptük ellen, ez esetben azonban összeütközésbe kerülnek a pártfegyelemmel. Ebben a súlyos helyzetben megtalálták azt a helyes utat, amelyen haladniuk kell. Dr. Strelitzky Dénes nyíltan bejelentette, hogy a törvény ellen fognak szavazni és ezt a következőképpen indokolja meg:

Bármennyire nehéz helyzetben van is a parlamenti magyar kisebbségi csoport azáltal, hogy önálló klubot nem tudott alkotni, mégis abban a felfogásban van, hogy semmiféle klubfegyelem nem adhat neki erkölcsi jogosultságot arra, hogy ezt a végzetes törvényjavaslatot megszavazza. Ellenkezőleg: kötelességének tartja, hogy annak ellene szavazzon s ezt az elhatározását a radikális klub vezetőségének be fogja jelenteni annak a kijelentésével, hogy hajlandó ebbeli elhatározásának minden következményét levonni s amennyiben a klubfegyelemmel ez ellenszavazás össze nem egyezhető, a radikális klubból kilépni.

Jugoszlávia magyar népe örömmel üdvözlí képviselőinek e elhatározását, mert azok ezzel tanubizonyságát teszik annak, hogy kizárólag a magyar nép érdekei vezetik őket elhatározásaikban. Van azonban a parlamentben igen sok többségi képviselő, aki kisebbségi szavazatok révén került oda be, a magyar nép ezektől is joggal elvárja, hogy a választóknak tett ígéreteiket betartsák és emeljék fel tiltakozó szavukat a törvény ellen. A magyar nép egy része eddig csak azért támogatta a többségi képviselőket, mert azt remélte, hogy ezek is képviselni fogják érdekeit, ha azonban látja, hogy ebben csalódott, akkor semmi szép szóval, vagy ígérettel nem fogják többet eltántorítani tudni a magyar szavazókat egyedüli és igazi barátjától a Magyar Párttól.

Amilyen meglepéssel látjuk, hogy a magyar képviselők milyen határozottsággal vállalták kötelezettségük teljesítését, éppen olyan érthetetlenül nézzük, hogy a magyar intelligencia körében még mindig vannak olyanok, akik nem látják be, hogy sehol máshol nem törődnek a magyar nép érdekeivel csak a Magyar Pártban. Ha a magyar intelligencia mint egy ember a Magyar Párt mellé állott volna, akkor a magyar nép sem ingadozott volna meg hitében és mindenki a Magyar Pártra szavazott volna. Ez esetben pedig nem három, hanem legalább háromszor három magyar képviselő ülné benn a parlamentben. Ennyi ember pedig már önálló klubot alakíthat és nem kell más klubban a megtört idegennek lenni. Mennyivel

nagyobb önbizalommal és mennyivel nagyobb erővel képviselhetné kilenc képviselő a magyar érdekeket, mint három. Ebben az esetben talán nem is került volna sor az iskolatörvény betervezésére. Ez az alkalom nagyon keserű lecke számunkra, de legalább

megtanultuk, hogy senki másban nem bízhatunk csak saját magunkban. Ezért, ha a magunk érdekeit jól meg akarjuk védeni, csak a Magyar Párt zászlaja alá csoportosulhatunk, mivel ez az egyetlen mód arra, hogy jogos igényeinket kielégíthessük.

A zágrebi ellenzék nem hajlandó a kormány békefeltételei alapján tárgyalni

A parasztdemokrata koalíció elismeri az egységes Jugoszláviát a Karagyorgyevics dinasztia jogara alatt

Beográdból jelentik: Jelentették már, hogy a pártvezérek után a kormány is közölni fogja Szávesics Milossal, hogy melyek azok a feltételek, amelyek alapján hajlandó volna tárgyalni a parasztdemokrata koalícióval. Korosec miniszterelnök az elmúlt héten annyira el volt foglalva, más ügyekkel, hogy nem tárgyalhatott Szávesicsal, szeretett volna előbb még Sztanojeviacs cával is beszélni és csak azután átadná a kormány válaszát. Sztanojeviacs Aca azonban nem volt a fővárosban és így ettől a megbeszéléstől el kellett tekintenie a miniszterelnöknek, miután azonban szükségesnek tartotta, hogy a négyes koalíció feltételeit minél előbb közölje Szávesicsal, tegnap megbeszélést tartott a kormánykoalíció vezető embereivel.

Dr. Korosec Antun miniszterelnök délelőtt 9 órakor a belügyminisztériumban levő tanácskozó termébe kérte Davidovics Ljubát, Vukicsевич Vélját és Spáhó Mehedmet. A megbeszélés egy óra hosszat tartott, amelyen arról az alapról tárgyaltak, amelyen állva érintkezésbe lehetne lépni a zágrebi ellenzékkel. A pártvezérek ugyan meglehetősen pesszimizmussal kísérik Szávesics békéltető akcióját mégis kísérletet tesznek, hátha létrejöhetne az egyezmény. Beavatottak tudni velük, hogy a konferencián elhatározták, hogy áldozatot is hajlandók hozni, de ugyanezt várják a parasztdemokrata koalíciótól is. A vezetők megbízták Korosec Ante miniszterelnököt, hogy közölje Szávesics Milossal feltételeiket és kísérlelje ő meg ezek alapján érintkezésbe lépni Zágrebbal. A pártvezérek mint azt már jelentettük a következő alapon hajlandók tárgyalni Zágrebbal:

1. Az alkotmánynak az uralkodásra vonatkozó része vitán kívül áll.
2. A törvényhozó hatalom úgy marad, amint azt a parlament előírja míg a rendelkező hatalom az önkormányzat lesz a közigazgatási bíróságok felügyelete alatt.
3. A tartományok kerületeit megnagyobbítják, de nem a történelmi tradíciók alapján.
4. Az önkormányzat kiterjesztéséről és dekoncentrációról tárgyalni fognak.

A zágrebi ellenzék azonban nem fogadja el ezeket a feltételeket. A Novosti tegnapi számában azt írja, hogy az első pont minden vitán kívül áll, vagyis hogy az SHS királyság parlamentáris monarchia a Karagyorgyevics dinasztia alatt, a többi három

pont azonban nem képezheti semmiféle tárgyalás alapját.

Rágalmazásért és becsületsértésért hat heti fogházra és 7000 dinár pénzbüntetésre ítélték a „Bácsmegyei Napló“ főszerkesztőjét

A beogradi elsőfoku bíróság tegnap tárgyalta Gyorgyevics Dragoszláv volt szubotcai főispán rágalmazási és becsületsértési bűnperét Fenyves Ferenc dr., a „Bácsmegyei Napló“ főszerkesztője ellen. A bíróság bűnösnek mondta ki Fenyves Ferenc dr-t s hatheti fogházra, 7000 dinár pénzbüntetésre, valamint az összes perköltiségek megtérítésére ítélte a vádlottat, aki fellebbezett az ítélet ellen.

A német párt elnöke a kisebbségek helyzetéről

Tegnap délután Kraft István dr., a német párt elnöke a miniszterelnökhöz, az összes parlamenti pártok elnökeihez, valamint egyes miniszterekhez körlevelet intézett, amelyben indítványozza, hogy tekintettel az Interparlamentáris Unió és a Népszövetség ismételt ajánlására a kormány járuljon hozzá

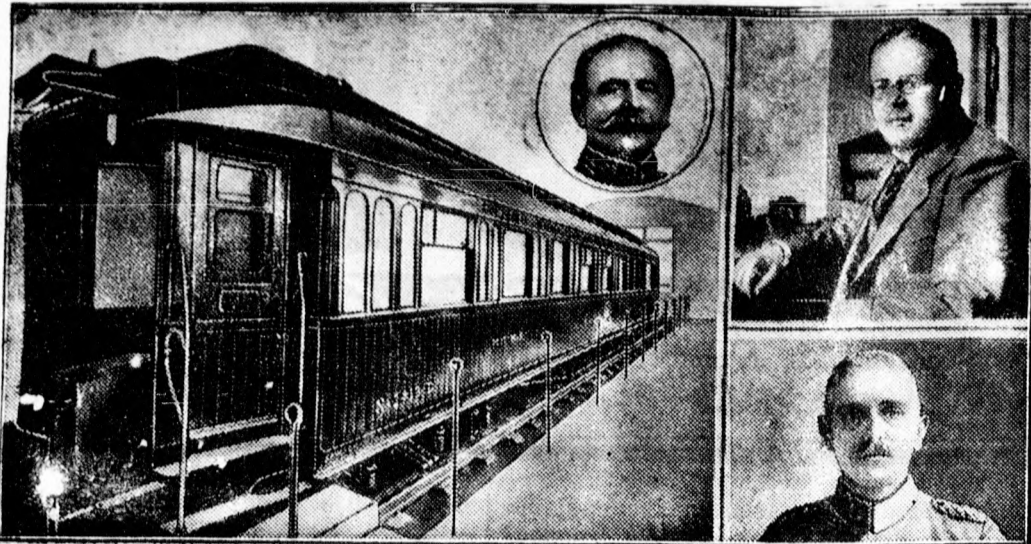
egy parlamenti bizottság kiküldetéséhez, melynek az volna a feladata, hogy a nemzeti kisebbségek helyzetét megvizsgálja és panaszait meghallgassa.

A parlamenti bizottság pártonfelüli fórum volna, melynek többek között az volna a feladata, hogy a kormány és a kisebbségek között felmerült ellentéteket kiküszöbölje.

Bukaresti hírek szerint a román rendőrség letartóztatta Kun Bélát

A bukaresti reggeli lapok közlik, hogy a konstanzai állambiztonsági hivatal tegnapelőtt este megtartott razzia alkalmával az egyik szállóban letartóztatott egy férfit, akitől azt hiszik, hogy Kun Bélával, a volt magyar népbiztossal azonos. Állítólag Kun Bélánál gyanús iratokat és nagyszösségű pénzt találtak. A bukaresti lapok valószínűnek tartják, hogy a szovjet, a romániai kormányválság hírére agitátorokat küldött Romániába és azt állítják, hogy a Konstanzában letartóztatott férfi nem más mint Kun Béla, akit a szovjet mindig fel szokott használni, valahányszor Középeurópában valamilyen politikai válság várható.

A FEGYVERSZÜNET ALÁÍRÁSÁNAK TIZEDIK ÉVFORDULÓJA

Foch marsall szalonkoesijában írták alá 1918 november 11-én a fegyverszüneti szerződést. Foch marsallt (jobboldalon) Erzberger államtitkár (fenn) és Winterfeld tá-

bornok (lenn) felkeresték 1918 november 11-ér és kijelentették előtte, hogy a birodalmi kormány nevében aláírják a fegyverszüneti szerződést.

A román közvélemény óriási lelkesedéssel fogadta Maniu Gyula kormányalakítását

Egy hónap múlva kiírják a választásokat Romániában

Bukarestből jelentik: Maniu Gyulát a régenstanács két óra hosszat tartó kihallgatáson fogadta. A régenstanács teljes egészében elfogadta, a Maniu által előterjesztett miniszteri névsort.

A parasztpárt valamennyi vidéki szervezetének elnökét mára a miniszterelnökségre rendelték, hogy megkezdjék az előkészületeket az új választásokra. A választásokat valószínűleg egy hónap múlva tartják meg. Politikai körökben azt hiszik, hogy az Avarescu és Jorga párt, a kudarc-tól féltve, nem vesz részt a választáson. Valószínűnek tartják azt is, hogy a választás megtörténte után Titulescu is belép a kormányba.

Az angol lapok részletesen foglalkoznak Titulescu kormányalakítási kísérleteinek kudarcával és Maniu megbízásával. A Times kiemeli, hogy a válság Romániára nézve, a lehető legrosszabb pillanatban tört ki. Az országnak sürgős szüksége van stabilizációs külföldi kölcsönre és a már csaknem befejezett kölcsöntárgyalások felbeszakítása elodázza a külföldi segítséget. A Daily Mail bukaresti levelezője szerint, egész Romániában óriási feszültség uralkodik. Kolozsváron huszezer paraszt táborozik az uccákon. Több városban a feldühödött tömeg erőszakkal kergeti el a liberális polgármestereket. Romániában nemcsak egy kormány, hanem egy egész rezsim tűnik el. A román liberális pártja volt és minden törvényes és törvénytelen eszközt megragadott arra, hogy hatalmát megtartsa. Egy ilyen

kifejezést keleti rezsim azonban nem tarthatja magát olyan országban, amelyet a békeszerződés óriási területre juttatott.

A kormány névsora

Az új kormány Maniu Gyula vezetésével a következőképpen alakult meg:

Belügyminiszter: Vajda Vojvoda Sándor, külügyminiszter: Mironescu tanár, pénzügyminiszter: Popovici, hadügyminiszter: Cikoski tábornok, közoktatásügyi miniszter: Costakesku, munkaügyi miniszter: Raducanu, közegészségügyi: Dán Szevér, közmunkaügyi: Halippa ezredes, közlekedésügyi: Alevra tábornok, földmivelésügyi: és uradalmi miniszter: Mihalache, igazságügyi miniszter: Juniuian, vallásügyi: Vlad Aurél, ipari és kereskedelmi: Madgearu, Tárcanélküli miniszterek lettek: Nitzescu, Bocu és Saveanu. Ezek közül Nitzescu és Bocu Erdély, Saveanu pedig Bukovina képviselője. Miniszterelnökségi államtitkár: Lugojanu, belügyminiszteri: Mirto és Joanitzescu, egészségügyi: Dobrescu dr., külügyi: Gafenco Gergely, földmivelésügyi pedig Potarco lett.

A kormányban öt erdélyi származású ember van, még pedig Maniu, Vajda-Vojvoda, Popovici, Dán és Vlad. A tárcanélküli miniszterek közül kettő szintén erdélyi, míg Saveanu bukovinai. Halippa miniszter beszarábiai, a kormány többi tagjai pedig régi királyságból való. Az új kormány miniszterei tegnap délután tették le a hivatalos esküt.

Elkészült a Kis Szent Teréz és Délbácska naptára

Régi hiányt pótolta a Délbácska kiadóhivatala, amikor ez évben első ízben adta ki naptárát. A Délbácska két különböző naptárt adott ki, a Kis Szent Teréz és a Délbácska naptárt. Mindkét naptárt a leg gondosabban szerkesztették, úgy, hogy mindenki meg fogja benne találni azt, ami érdekli.

A Kis Szent Teréz Naptárban a katolikus egyház ezen fiatal és kedves szentjének élettörténetét és csodatételeit hozzuk bőven és részletesen.

úgy, hogy mindenki megismerheti életének minden fontosabb és jelentősebb mozzanatát és csodatételeit. A naptár ezenkívül gazdag szépirodalmi és mulattató részt is tartalmaz, természetesen benn vannak a posta tarifa, váltó illeték, vásárjegyzék és mindaz, aminek egy jó naptárban benn kell len-

nie.

A Délbácska naptárában az 1928 esztendő legfontosabb eseményeit is közöljük a gazdag szórakoztató részen kívül.

A Délbácska naptárában mindazt hozzuk, amire ma mindenkinek szüksége van. Kiegészíti a naptárt az orvosi tanácsadó, amelyből mindenki megtudja, hogy mit kell tennie betegség és baj esetén az orvos megérkezése előtt.

Mindkét naptárban igen sok kép van az elmúlt év fontosabb eseményeiről.

A 130. oldalas naptárak már teljesen elkészültek és megkezdjük az expedálásukat, még pedig a rendelés sorrendjében. Aki még rendelni akar a naptárakból, az forduljon azonnal kiadóhivatalunkhoz, hogy idejében elküldhessük címére.

Véres diákzavargások a bécsi egyetemen

Bécsből jelentik: A bécsi egyetemen rendezett köztársasági ünnepséget véres diák-tüntetések zavarták meg. A rektor elrendelte, hogy a diákoknak egyesületeik színei és jelvényei nélkül kell megjelenniük, hogy ezáltal elejét vegyék a surlódásoknak. A német nemzeti diákok azonban nem tettek eleget a rektor felszólításának és egyleteik színeiben jelentek meg. Ennek ellenére beengedték őket az egyetem aulájába, ahonnan zavartalanul eljutottak a diszterembe, ahol már megkezdődött az ünnepség. Hamarosan heves összetűzésre került a sora német nemzeti diákok és a más szervezetekbe tartozó diákok között. A német nemzeti diákok: Le a zsidó köztársasággal, le a zsidókkal kiáltással támadtak a többi diákokra és botütésekkel a kijáratig szorították őket. A rendőrség is közbe lépett és elzárta a kijáratokat.

A keresztény diákszervezetek vezetői megkísérelték, hogy társaikat nyugalomra intésék, fáradozásuk azonban sikertelen maradt. Az egyetemi rektor is megjelent az aulában és nyugalomra intette a német nemzeti diákokat, azonban órá sem hallgattak. A szociáldemokrata diákok végül is levonultak gyülekező helyükre. A rendőrség csak hosszabb idő múlva állította helyre a rendet. Az összeütközés során több sebesülés történt.

A városi főkertészi hivatal megkezdte az ártézfürdő melletti terület parkirozását.

Három esztendőn belül tíz hold területet parkiroznak

Néhány napja szorgos munka folyik a noviszádi városi ártézi fürdő és a vásártér között húzódó terület mintegy két és fél holdnyi részén. A fürdőtől balra nyíló Teszla Nikola ueca hosszúságában, alig öt napos munka után, modern park konturjai bontakoznak elő, az eddig kukoricával bevetett szántóföldön. A parkirozásra szánt területet a legujabb rendszer szerint parcellázták és levegős, hat-hét méter széles utakkal látták el. Az utazégyező gömbölyű lombos fákat, a legmodernebb gyakorlat szerint, a szélesebb utakon nem az ágyásba ültették, hanem az ut szélére, hogy a padok számára ne kelljen a parcellák tervszerű vonalát megbontani.

Ajváz Milos városi főkertész, akinek szakképzettsége az országban a legelső helyen áll, szinte a semmiből teremtette elő a pompásnak ígérkező parkot. Az egyes parcellákat már most, jávor, juhör, piramis akác, amerikai fekete dió, sorbusz és más ritkaság számba menő bokrokkal ültették be és tavasszal kerül sor a rózsabokrok és más virágos növények elhelyezésére.

A most megkezdett parkirozást a városi főkertészi hivatal jövőre folytatja és a terv szerint három esztendő múlva mintegy tíz hold terjedelmű park áll a sétálóközönség rendelkezésére. A park közepén 120 méter átmérőjű, lombosfákkal övezett játszóteret létesítenek és egészen bizonyos, hogyha a munkálatok a most megkezdett modern szellemben folytatódnak, az új park méltó büszkeségévé válik Noviszád városának.

— Amikor arcszine fakó, szürkés-sárga, tekintete bágyadt, amikor szomorú, nyomott hangulat és felfuvódás kinozza, amikor nehéz álmok, epepangás, gyomorfájás és fejnyomás gyötri, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorrra 1—1 pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet inni. Az ó- és újvilág orvosai azért rendelik a Ferenc József vizet oly gyakran, mert ez sok esetben a rosszullét okát gyorsan megszünteti és az egész szervezetet felfrissíti. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Romokban áll a cárok városa

Barangolás a régi Oroszország pusztuló fővárosában — A haldokló Szentpétervár — Tragikus emlékek a Néva partján — Tanulmányut csenevész gyermekek és düledező paloták között egy kihalt metropolisban

Szentpétervár, október hó.

Nagy Péter cár haldokló fővárosában a szovjet egyik legnagyobb napi lapjának munkatársa kísért felfedező körutamon és mondhatom, kíváncsi érdeklődéssel töltött el a gondolat, hogy ugyan mi mindent mutat meg majd nekem egy kommunista újságíró ebben a szerencsétlen városban, amely ma már csak árnyéka önmagának és ahol minden palota és minden kő, minden emlékmű és maga a Néva is a múlt dicsőségéről beszél.

Szentpétervár, vagy amint most már évek óta hívják: „Leningrád”, a földkerekség legnagyobb kiterjedésű városainak egyike. A háború alatt, úgy mondják, több mint hárommillió ember élt ott a legnagyobb kényelemben. Ma más a helyzet! A város egyharmada teljesen kihalt, egyharmada romokban hever és a fennmaradó részben alig egymillió ember lézeng.

Tünődve sétálok kíséremmel egy hatalmas hidon át, amely valamikor II. Miklós cár nevét viselte, de ma egy jelentéktelen kommunista nevet hordoz. Kísérőm felhívja figyelmemet egy négyszögletes köépületre, amelynek hatalmas, szinte fenyegető kapuja fölött kis vaserkély nyulik az uccára.

Itt lakott Rasputin!...

Később, amikor már a forradalom áradata korbácsolt végig Oroszországon, világtörténelmi jelentőségű lett a kis vaserkély, mert Lenin innen szónokolt a kommunizmus kitörésekor a néphez és a hidon hullottak el a vörös forradalom első áldozatai!

Omladozó házak között Szent Izsák székesegyházának hatalmas kupolája nyulik az ólmoszürke ég felé. Körülötte beláthatatlan tér, ahol valamikor a cár előtt vonultak végig díszmenetben a gárdezek. A tér másik oldalát kilométer hosz-

szu épület zárja el, amelynek ablakait sűrű vasrács borítja. A volt császári gárda egykori kaszárnyája most üresen áll és udvarának közepén iromba kőoszlop emelkedik, — az ismeretlen katona emlékműve.

A kopár Newski Prospekt

Végighaladunk a világhírű Newski Prospektben, ezen a nagyszerű sugárúton, amely káprázatos pompája, tündöklő palotasorai, áruházai és középületei, ötszögű fakockákkal kirakott utteste és példátlan forgalma miatt emberöltőkön át a világvárosok legnagyobb díszje volt. Az áruházak és középületek ma is állanak még, de zárva vannak. A behunyt ablakszemekkel álmodó palotákban a szovjet tisztviselői laknak, akik élelmiszereket árulnak. A régi pompának és fénynek sehol semmi nyoma! A Newski Prospekt meghalt abban a pillanatban, amikor a fényűzést száműzték Oroszországból. Annak ellenére, hogy körülbelül nyolc esztendő telt el, a forradalom emlékei sehol sem olyan ijesztően szembeszökőek, mint éppen itt.

A pusztulás képe szörnyű és leírhatatlan!

Törött ablaktáblák mögött az elképzelhető legborzalmasabb nyomor vigyorgó árca mered a járókelőre és ez a szörnyű nyomor égette rá a bélyegét a mai Leningrád lakóira is. Nem tudok szabadulni az érzéstől, hogy a város lakosága, ezek a rossz arckifejezésű, félénk, csenevész emberek mindenkiben ellenséget látnak maguk körül és roskadoznak egy zsarnoki uralom nyomása alatt.

A pusztulás fővárosa

Ez a kép üldöz engem mindenütt! Ott ahol régen gyönyörű paloták állottak most

romhalmaz hever. Kísérőm szenttelenül magyarázza nekem, hogy a romok nem a forradalom emlékei, mert a paloták valamilyen az állam tulajdonát képezik. Miután azonban Leningrád már évek óta nem Szovjetország fővárosa és a paloták karbantartása óriási összegeket emésztene fel, a szovjetkormány a legnagyobb lelki nyugalommal hagyja egymásután összedűlni a palotákat, amelyek a kegyetlen orosz tél ideje alatt szinte egymásután tűnnek el a föld színéről. Szeptembertől május végéig havazik Szentpétervárott. Az óriási hőtömegek reáakadnak a roskatag palotákra, benyomják a tetőzetet, összelapítják az egyes emeleteket és a falak meginognak, — egy szempillantás és a gyönyörű palota rombadul. Alig fordul elő nap Szentpétervárott, hogy ne harsanna fel egyik vagy másik uccában egy mennydörgésszerű robaj és ne szállna poroszlop az ég felé. Ismét összedült egy ház, a romok néhány járókelőt temetnek maguk alá és újra vége mindennek. Nincs ucca, ahol legalább egy-két ilyen romhalmaz ne volna látható!

Utam egy csatorna mellett vezet tovább. Kísérőm közli velem, hogy ezen a helyen ölték meg II. Sándor cárt a nihilisták. A múlt tragikus emlékei mindenütt kísértének ebben a pusztuló városban és az újságíró most egy közeli templomhoz vezet, ahová annakidején vitték a haldokló uralkodót és amely ugyanaz a székesegyház, ahol őt annakidején császárrá koronázta a nép.

Az oltár lépcsőin még ma is látható egy sötétvörös vérfolt, — II. Sándor cárvére, amelyet üvegharang alatt mint ténylemi ereklyét ma is megőrzött a szovjet!

Azzal a kérdéssel fordulok vezetőmhöz, hogy vajjon sok ilyen szomorú emléket őriz-e még Szentpétervár? Válaszul az újságíró megmutatja nekem a Péter Pál erőd egyik mellékkapuját, ahonnan II. Miklós cárt és családját vitték Szibériába. A szovjet emberei az uralkodót és családját idehozták Carskojeszeloból és az erőd egyik istállójába zárták őket. Kerenski kormányának lemondása után hanyatlott le végképp Oroszország csillaga.

Egy halálraitelt nemzedék

A főváros környékén, Szentpétervártól

A holt kéz

Irta: Kárpáti Aurél

Azon a nyáron — husz esztendeje is elmult már — falun laktam. A falu szelén, a „kertek ajtán”, ahogy ott mondták, egy rozoga tetejű, magányos kis házban. A tető ugyan cserepes volt, de a tavaszi viharok kikezdtek, alaposan megszagatták a azóta elfelejtették megjavítani. Ha zápor támadt, a padlásra beesett az eső, átszivárgott az agyag-pádimentumom és a gerendás mennyezetről csepegni kezdett a víz. A szobának éppen abban a sarkában, amelyikben az ágyam állott. Ezért azonban kár lett volna szót emelni. Nemesak, mert ritkán esett, hanem főképp, mert a ház gazdájának amúgy sem volt eszéigában se a tetőjavítás. A község egyetlen cserepesmestere husvét hét-főjén beugrott a csordáskutba (nem esoda, hiszen „leformált” vallású volt az istenadta, — emlegette a buzgó serkestyész, aki takarítani járt hozzám reggelenként, valahányszor szobakerült szegény), idegenből meg költséges mulatság lett volna cserépraktót fogadni. Maradt hát minden annyiban.

Különben igen lakhatós hely volt az. Négy csupasz fal fehérre meszelve, göresös fenyőfapadló, a szoba közepén két szalmafonatu szék, a fiókos asztalon tejernyős petróleumlámpa, az ágy sarkával átellenes szegletben meg barnára mázolt szekrény, ruhának, könyvnek, miegymásnak. Legkivált könyvnek. Mert az volt bőviben. Akárcsak most: jóval több a zsebemben csörgő ezüstnél. Irtóztatóan kietlen, sívár és idegen volt nekem az a falu. Legfeljebb az alkonyatok csodálatos kárminragyogása szerzett győ-

nyörűséget, az a tüzes-véres, esti felhőjárték, amelyből Otótt Varga András első esküdt csak annyit olvasott ki, hogy holnapra szél lesz. Ambár, hogy ez a tudomány sem megvetendő. Falun ér annyit, mint városban a Meteorológiai Intézet bulletinje. Könyvekkel barátkoztam hát, a nagy elhagyatottságban. Egész nap olvastam. Shakespeare-t meg Cellinit, Fieldinget meg Wielandot, Petrarcat meg Köleseyt, össze-vissza, ahogy jött, olyan békés csendességben, hogy a nyitott ablakon behallottam a kertből a bogarak dongását.

Hanem egy forró, napos délelőtt bele-szólt az újság a klasszikusok szelid muzsikájába. Nyersen, szinte kiáltva, hogy egyszerre megbomlottak körülöttem és bennem az édes harmóniák. Kéthasábos, vastagbetűs címek újságoltak, hosszú tudósítások részletezték a véres szenzációt: Rablőgyilkos cigányok garázdálkodása Dánoson. Mi volt ehhez képest Shakespeare öldöklő drámáinak minden borzalma? Enyhe, festett kép, távolba mosódó, halavány színek költészete, a közeli, brutális valóság, a villám váratlanságával kigyuló, lélekzetállító izgalom mellett. Raszkolnyikov története óta nem hatott így rám nyomtatott betű, ilyen képzetet felkorbácsoló, ilyen borzongató, visszataszító és mégis vonzó erővel. Mintha itt, a falu határában esett volna meg az egész ponyvarémség a szemem láttára.

A könyvek egyszerre unalmasak lettek. Ideges türelmetlenséggel vártam a másnapi újságot, az újabb részleteket. A nyár reszketve izzott a kert felett. A bokrok tüzeltek, a darazsak részeg szédületben — mint perzselő aranypontok — kergetőztek a fejem körül. Sárga violák lankadt illata terhesedett a levegőben s én bódultan, valami

szédült nyugtalansággal jártam a csenevész kis kert poros utait körbe-körbe.

Esti harangszó után beültem a szobába. Előszedtem pár könyvet és meggyújtottam a lámpát. De nem ment az olvasás. Lefeküdtem. A csend, a sötétség szokatlan, félős érzéseket ébresztett bennem. Sokáig forgolódtam az ágyban, míg végre elaludtam. Hirtelen fölriadtam. Hideg cseppek koppank az arcomra. Kinn zengett az ég. Az ablak fekete négyszöge pillanatonként kék fénybe lobbant, megmutatva az észre futtatott vadszőlőindák sötét rajzát. Szakadt az eső. Isten tudja mióta, mert a padlás már átázott és vidáman eresztette lefelé a vizet, egyenesen a fejemre. Megfogtam a párnát, odatettem a lábamhoz s megfordultam az ágyban. De elaludni nem bírtam. Kényelmetlen volt így a fekvés, kizökkentve az ágy közepére préselt, alkalmas mélyedésből. Derekat nyomta az ezen az oldalon fel-puposodó szalmazsák. Am még inkább nyomott valami szorongó és szorongató, értelmetlen félelem. Ahogy az ablakra néztem, amintha a vadszőlő fonadékai közül egy óvatoss kéz nyult volna elő, a kallantyt keresve. Fekete cigánykéz... Túlnan a viharos éjszaka... Elhagyatott kert... Egy törékeny ablaktábla... A közelben senki és idebenn még csak egy botom sincs. Nem is volt olyan értelmetlen ez a gonosz félelem...

Eh, ostobaság, — gondoltam — az idegeim fáradtak, aludjunk. Lehunytam a szemem és befordultam a falnak.

Mikor megint fölbredtem, az eső még zuhogott. Hanyat feküdtem, tompa kábulatban. Hirtelen páni rettegés, dermedt belém: valaki van itt mellettem. Egész határozottan éreztem valami idegen test jelenlétét

alig félóránnyira kerül el Carskojeselo. A „Cár faluja“, ma a gyermekek falujának nevezik és a gyönyörű hely ma fantasztikus népünnepélyek színhelye, amelyet százával özönlének el a gyermekek és felnőttek egyaránt. A saját szememmel láttam a cse-nevész, kiéheztetett, elhanyagolt gyermekeket, akik órákig bolyongtak a farkasordító hidegben, a ködös délutánon a park ösvényein s azt kérdeztem magamtól, hogy ugyan mire jó ezeket a szerencsétlen gyermekeket ilyen hidegben kikergetni Carskojeseloba? Szovjetországban, úgy látszik, azt hiszik, hogy ilyen rendszabályokkal sikerül megoldani a népegészségügyi problémákat. Mindenütt ugyanaz a vizsgálati kép. A vacogó gyerekek úgy tolongnak tanítóik körül, mint a csibék a kotlós-tyuk mellett. Sápadt, sovány, beteges kinézésű gyermekek szegényes ruházatban, vékony és lyukas cipőkben botorkálnak a csatakos utakon és ez a szomorú kép mély-séges részvétet ébreszt bennem. Bizonyos, hogy ez a nemzedék nem lesz hosszúéletű és kétségtelen, hogy az orosz faj tragikus visszafejlődését nagy részben a forradalom gyötrelmei idézték elő. A forradalom alatt ugyanis a gyermekek szenvedtek aránylag a legtöbbet. Többet szenvedtek a szerencsétlenek, mint a halomra lőtt áldozatok, vagy börtönben sanyalódó foglyok és többet azoknál, akiket a szovjet száműzött Szibériába. Az orosz gyermekek csontig lesoványodott, nyomorult árnyaik önmaguknak, akik visszamaradtak a fejlődésben és bizonyára sohasem fognak megerősödni. Az éhség elsorvasztja őket. És valamennyien tudó-vészesek.

a sötétben. Jobb kezemmel ösztönösen nyul-tam be a fal felé s megragadtam az ismeretlen karját.

Vad, állati riadalom hasított belém. A fejem bőre borzongott s elált a lélekzetem. Ilyen iszonyat még sohasem kapott mellem.

Itt van, fogom a karját. Előbb csuklónál markoltam meg, aztán följebb. Kétségbeesetten szorítom, nehogy kiszabaduljon. Most egész testtel ráfordulok, hogy magam alá teperjem. Ugyanekkor a halálos rémület üvöltően szakad ki a torkomon: Ki az?... De a hang elfuulad belém akad, hiába erőlködöm. És hiába akarom legyűrni a szörnyű ismeretlent is, ő maga nincs sehoh. Csupán a karja fekszik itt mellettem.

Egy holt kéz. De még meleg, mintha csak most vágták volna le.

Ez még örjítőbb volt.

A következő pillanatban megfordult velem a szoba. Mi az? Mi történt? Az idegen kar lassan kisiklott szorításomból. Eltűnik, semmibe sorvad, megfoghatatlanul. És én — fokozódó eszmélek rá — jobbkezemmel a balkezemmel markoltam. Görcsösen, gyilkos fojtogatással. A saját balkaromat, amelyre álmomban ráfeküdtem és zsibbadtra nyomtam a szokatlan fekhelyen. Már érzem is, hogy indul, mozdul, áramlik benne a vér, hogy tér vissza izmaimba az élet, a sajtó, zsibongó, csiklandósan bizsergő érzékenység...

Fülöttem és hangosan, boldog felszabadulással nevettem bele a szoba sötét, sűrű esendjébe. A megalázó félelem olyan hirtelen szállt el, ahogy jött...

Hanem azért ezt az éjszakát nem fogom elfelejteni halálomig.

Az analfabéták

Még érdekesebb képet nyerünk az analfabétákról, ha a házasságot kötőtekre terjesztjük ki vizsgálódásainkat. Szerbiában kerületenként 1900—1907 között a következő eredményt találták.

Kerület	férfi	nő	férfi	nő
Beogradi	51'64	6'16	48'36	93'84
Valjevoi	47'85	7'27	51'15	92'73
Vranyszkai	23'06	5'6	76'91	94'94
Kragujeváci	54'12	11'32	45'88	88'68
Kvajinszki	55'60	21'52	44'40	78'48
Krusevacski	45'37	5'30	54'63	94'70
Moravai	40'37	10'48	59'27	89'42
Nisi	36'64	10'29	63'36	89'71
Piróti	36'07	5'8	63'93	94'20
Podrinszki	44'7	7'46	55'30	92'54
Pozsareváci	45'73	7'15	54'27	92'85
Rudniki	48'45	7'20	51'55	92'80
Szmederevoi	54'64	9'18	45'36	90'82
Timoki	46'71	16'48	53'29	83'52
Toplici	24'19	4'2	75'84	95'58
Uzsici	36'78	6'83	63'22	93'97
Csacsáki	44'03	6'63	55'97	93'37
Beograd v.	92'19	83'59	7'81	16'41
Városokban	82'58	61'18	17'42	38'82
Falvakban	38'31	3'97	71'69	96'03

A „Prosvetni Glasnik“ 1922. 7.—8. számából. Dr. G. Bogics, ki ezen adatokat közli, írja, hogy a folytonos háborúk nagyon keveset javíthattak a fenti számokon. Különösen meglepő a női analfabéták száma. Tudva azt, hogy műveletlen nő sem gyermekeit, sem hajlékát nem tudja az egészségtan szabályai szerint rendben tartani, nyilvánvaló, hogy a nemzet kulturális emelkedése csak egy újabb, művelt generáció felnövéstől várható. Szép összehasonlításra kínálkozik itt alkalom pld. Mosso Angelo: Ép lélek ép testben c. könyvének VIII. fejezetével, hol az amerikai nők diadalmas fel-törekvéséről olvasunk. Ne feledjük azonban Ward szavait sem: Világos tehát, — írja „A haladás lelki tényezői“ c. művében, hogy a természet szempontjából a nőstény az igazi szervezet. (97 old.) Tehát igazi eredményt innen kell várunk.

Hogy az összehasonlításnak teret engedjünk nézzük át a mellékelt kimutatást. Tízezer mindkét nembeli lakóra esik analfabéta:

Ország	Évben	Férfi v. nő	Össze-ség	
Szerbia	1900.	6 6616	9264	7897
Ausztria	1900.	6 2214	2585	2409
Magyarország	1900.	6 —	—	4070
Franciaország	1901.	5 1511	2033	1777
Belgium	1900.	8 1813	2177	6997
Itália	1901.	6 4249	5437	4849
Spanyolország	1900.	— 5577	7142	6378
Portugália	1900.	5 6752	8311	7573
Bulgária	1901.	6 —	—	7237
Románia	1899.	7 6720	8910	7800
Európai Orosz-or-szág Lengyel-or-szág nélkül	1897.	9 5721	8244	7015
Oroszország	1897.	9 5497	6478	5986
Finnország	1901.	15 154	141	148
Egyesült Álla.	10'0.	10 1100	1120	1070
Ezer között fehér	1900.	10 600	660	160
„ „ feket.	1900.	20 4310	4580	4447
Mexiko	2900.	— 7660	8 80	80 0
Brazília	1900	— 8080	8960	85 7
Poroszország	1871	10 950	1473	1210

(Prof. dr. Ludwig Elster: Wörterbuch der Volkswirtschaft. I. 91. old.)

Egyelőre minden szem a népiskolára tekint. Attól várjuk a helyzet javulását. Nézzük a népiskola statisztikáját az SHS államban.

Isk. év	isk. szám	tanuló száma	növendék
1918—19	5610	11.064	568.876
1919—20	5974	12.458	80.868
1920—21	—	—	908.012
1921—22	6666	16.225	988.880
1922—3	7291	17.719	967.522
1923—24	7368	17.216	894.136
1924—25	7208	16.756	786.324
1925—26	7316	18.291	682.016

Az évi átlag 1918—26 között 835.828 tanuló. („Privreda“ 1928. november 1-i szá-mából 232. oldal).

Tekintettel arra, hogy az elemi iskolai oktatás négy évfolyamos, kb. félévszázad munkájára van szükség, míg a legoptimisz-tikusabb eredmény előáll.

Az írás és olvasás tudása még nem is biztosítéka annak, hogy az illető tudását a helyes és kívánatos emberi kulturájának nö-velése érdekében fogja felhasználni, — az iskola nemzetnevelő feladata elvitathatat-lan. Ez indította vezető politikusainkat arra, hogy úgy az iskolát, valamint a tanítót is a jövő társadalom fundamentumává tették. Azonban nem tehetők a nép szemében is azzá. Az iskolának és a tanítónak még sokáig kell harcolnia, hogy a társadalom többi kulturintézményei, illetve kultüremerei kö-zött az őt megillető helyet elfoglalhassa. Dr. Buday Dezső írta a Budapesti Szemlébe (1916-ban): „A tanító helyzete a jegyző mel-tét, a tanár társadalmi sulya az ügyvéd és orvos mellett egészen másodrendű“. Ez a helyzet a tanítók és tanárok anyagi helye-zetétől is függ. Mindketten jóval kevesebb jövedelemmel kénytelen beérni, mint a ve-lük szembenhelyezett állások viselői, ill. hivatásokban élők.

Ha nem is vakít bennünket a „Grand jour“ délibábja, mégis hinnünk kell egy jobb jövőben, mikor a szellemi képességek kiművelése mindon ember számára lehető-vé válik.

„Gondoljatok az emberi erőre: nem születettek tengeni, mint az állat, hanem tudni és haladni előre!“... (Dante-Babits: Pokol. XXVI. 118—120).

— Felhívás a noviszádi horgászok-hoz! A halászás sportjával foglalkozó novi-szádi amatőr-horgászok érdekeik nyomát-kosabb érvényesítése céljából egyesületbe tö-mörülnek. A Horgászok Egyesületének megalapítása ügyében vasárnap, november 11-én délután 2 órakor megbeszélést tartanak a Pécskay-féle vendéglőben (a homokhídon át) és ezután is felhívják az érdeklődőket, hogy a gyűlésen minél nagyobb számban jelen-jenek meg. Az értekezletet rossz idő esetén is megtartják tekintettel arra, hogy a halászte-rületek kiosztása november 20-ika után meg-történik.

SULYOK - FEST - TISZTIT

Gyászuhanak festése 24 óra alatt. Feltűnő olcsó árak. - Plissirozást vállalok. - Futoška ulica 12.

Természetes **Igmándi** keserűvíz
gyomor és béltisztító hatása páratlan.

kapható mindenütt kis és nagy üvegben.

Az Igmándit ne tévessze össze másfajta keserűvízzel!

Ma délután temetik Popadics Szófiát, a csütörtöki repülőkatasztrófa második áldozatát, aki péntekről szombatra virradó éjjel borzalmas kinok között meghalt

Halála előtt rövid időre magához tért, megáldozott és elbucszott szüleitől Veszelinov Szevan állapota is váratlanul súlyosra fordult — Tegnap délelőtt temették Szirovica Szevan pilótaörmestert — Drámai jelenetek Popadics Szófia halalos ágyánál

Titokzatos körülmények között eltűnt egy 10 éves gimnazista a katasztrófa pillanatában

A tegnapi napon még eggyel szaporodott a csütörtöki repülőkatasztrófa halalos áldozatainak a száma. Popadics Szófia, aki a katasztrófa alkalmával súlyosan megsebesült, harminchat órai haláltusa után péntekről szombatra virradó éjjel

miután rövid időre visszanyerte eszméletét, rettenetes kinok közt meghalt.

Már az első pillanattól kezdve, amikor a szerencsétlen leányt megcsonkítva, szinte a felismerhetetlenségig összeroncsolva a kórházba szállították, az egész város részvétele a borzalmas tragédia ártatlan áldozata felé fordult. Szem nem maradt szárazon, amikor a „Délbácska“ beszámolt Popadics Szófia rettenetes halálküzdelméről, borzalmas szenvedéseiről. Most, hogy a halál megváltotta kinszenvedéseitől, az emberek megrendülve

Popadics Szófia utolsó percei

Az orvosok rögtön, amint a kórházba szállították a leányt, minden lehetőt megtettek, hogy megmentsek az életnek. Fáradozásuk hiabavalónak bizonyult. A kar megmaradt csonkját amputálni kellett, nehogy vérmérgezés lépjen fel, azonban ez sem segített már, amennyiben a rengeteg vérvesztés, a súlyos karsebesülés, valamint a koponyarepedés olyan nagyfokú szivgyengeséget idézett elő, mellyel a fiatal és szívós természet sem tudott megbirkózni.

Pénteken délelőtt az orvosok már feladtak minden reményt s már a kora délutáni órákban fellépett az agónia, amelyből a szerencsétlen leány csak pillanatokra tért magához.

Betegágya mellett állandóan ott tartózkodott édesanyja és édesapja, majd nagynénje Lekics Danica szrbobrání asszony, aki a mélyen megrendült szülőket az éjjeli órákban felváltotta. Popadicsnének még két gyermeke fekszik betegen odahaza, ezekről is gondoskodni kellett.

Délután négy órakor Popadics Szófia néhány pillanatra magához tért, majd így szólt a mellette álló anyjához:

— Édesanyám ne sirj, jobb nekem, ha meghalok. Meglátod anyukám, november tizedikén már megszabadulok a szenvedéseimtől!

E szavak után fájdalmasan összehuzódott, maj ismét mély letargiába merült. Csak időnként sikoltott fel, borzalmas szenvedései közepette, majd lázalmában suttogva mondotta:

— Édesanyám, ne engedj elvinni! Barátnóm lakodalmára megyek. Szép akarok lenni s táncolni szeretnék! Ugy-e megengeded, hogy táncolhassak?

Amikor édesanyja megnyugtatólag megsimogatta a fejét, a leány felkiáltott:

— Anyukám, itt vagy még? Nem szenvedek annyit, ha mellettem maradsz!

Délután 6 órakor ismét elvesztette az eszméletét s az esti órákig mozdulatlanul feküdt ágyában. Magas láz gyötörte, mert teste szinte percekig összerázkódott.

Este 10 órakor Popovics Szevan görögkeleti plébános jött a kórházba, aki szülei

állnak ravatala mellett. Tizenhét évet élt s a sors sohasem bánt vele mostohán. Szülei dédelgették, felnevelték, arcuk verejtékével derék, tisztességes leányt neveltek belőle. Tanárai is szerették, mert szorgalmas, jóra való leány volt, aki rajongott az iskoláért. Csak nagyritkán látták az uccán egyedül, mindig édesapjával sétálgatott, akivel karonfogva ment hazulról az üzletbe s onnan ismét haza, szülei lakására.

Most, hogy felnevelték, biztosították a jövőjét, az otromba sors beleavatkozott életébe. Április 1-én nézett először farkasszemet a halállal, mikor egy autó gázolta el. Akkor is szerencsétlen véletlen idézte elő a balesetet, most is véletlenül, előző terveitől eltérően fordult be a Futaki utra. Semmi dolga sem volt az uccában, mégis arrament, mintha egy láthatatlan kéz irányította volna lépteit.

kivánságára megáldoztatta a szerencsétlen leányt.

Amikor a pap az ágyához lépett, a leány kinyitotta a szemét s arcán mintha boldog mosoly futott volna át. Ereje utolsó megfeszítésével

tisztán és világosan utánamondotta a lelkésznek a Miatyánkot.

Amikor az ima befejezése után keresztet akart vetni, szívfacsarító jelenet játszódott le.

Kinos vergődéssel felemelkedett párnájáról s amikor keresztvetésre került a sor, szinte pillanatok alatt suhant át agyán az a rettenetes tudat, hogy elveszítette a karját. Látszott rajta, amint erőlködik, hogy csonka karját a homlokához emelje, a következő pillanatban azonban fájdalmas sikoltással visszahanyatlott a párnákra, görcsösen összerázkódott s elvesztette öntudatát.

Ez a jelenet olyan borzalmas hatást váltott ki a betegágyánál tartózkodó családtagok között, hogy mindnyájan sirva fakadtak. A lelkész is annyira megrendült, hogy könnyek szöktek a szemébe.

Este 11 órakor már fellépett a teljes eszméletlenség s éjjel háromnegyed tizenketőkor, pontosan 36 órával a katasztrófa után, a halál megváltotta szenvedéseitől. Alig hallhatóan suttogta közvetlenül a halál bekövetkezte előtt:

— Bozse proszti mojoj dusi! (Isten könyörül meg lelkemnek!)

A halál pillanatában csak nagynénje tartózkodott Szófia halalos ágyánál, mert szülei, akiket teljesen kimerített a virrasztás, este 11 órakor eltávoztak a kórházból. Amikor leányuk halálhírét közölték velük, Popadicsné elájult.

Popadics Szófia elhunytáról a rendőrség azonnal jelentést tett az államügyészségnek, amely eltekintett a boncolástól s engedélyt adott a holttest eltemetésére.

A leány holttestét tegnap szállították át szülei Gyura Brankovicsa ucca 2. számú házába, ahol diszesen felravatalozták. Már a kora délutáni órákban valóságos virágerdő borította a ravatalt.

Popadics Szófiát ma délután fél 3 órakor temetik a Gyorgye Brankovicsa ucca 2. számú gyászházból.

A holttestet először a Nikolajevszka templomba szállítják, ahol felszentelik s onnan az Almási temetőbe, ahol el fogják temetni.

Tegnap délelőtt temették Szirovica Szevan pilótaörmestert

Szirovica Szevan pilótaörmestert tegnap délelőtt 9 órakor temették. A temetési menet a petrovaradini katonai kórházból indult el. A gyászszertartáson a repülőezred részéről megjelent Jovanovics Gyoka őrnagy, Navratil Miroszlav őrnagy, a tisztikar egy küldöttsége, az elhunyt bajársai és ismerősei, valamint az altiszti iskola küldöttsége. A koporsó után az elhunyt édesapja haladt, aki Szlavoniából érkezett Noviszádra, fia temetésére.

A holttestet az Uspenszka-temetőben temették el.

Az elhunyt pilótaörmester előéletéről érdekes dolgok kerülnek napvilágra.

Szirovica valóságos különcéletet folytatott, magabazárkózó természet volt, aki állandóan a repülőtéren tartózkodott s többévi szolgálata alatt összesen talán csak háromszor volt a városban. Nagy előszereettel foglalkozott repülőgép modellek konstruálásával s minden szabad idejét tervezgetésekre fordította. Egyébként tanulatlan ember volt, aki csak négy elemi iskolát végzett, úgy, hogy aligha valósíthatta volna meg találmányait, melyeken hónapokig törte a fejét.

Néhány héttel ezelőtt súlyos konfliktusba került egy altiszttel, akit valamilyen összeszóvalakozásból kifolyólag arculütött. Az altiszt a súlyos inzultus következtében megsiketült. A repülőezred parancsnoksága az ügyből kifolyólag bünyügyi eljárást indított Szirovica ellen, aki ugylátszik annyira szívére vette az ellene megindított eljárást, hogy az öngyilkosságnak ezt a borzalmas módját választotta cselekedéie végrehajtásához.

Veszelinov Szevan, a katasztrófa harmadik áldozata vérmérgezést kapott s állapota aggasztó.

Megírtuk, hogy a csütörtöki repülőkatasztrófa alkalmával Veszelinov Szevan begesci malomtulajdonos is megsebesült. A malomtulajdonost azonnal a kórházba szállították, ahol műtétet hajtottak végre rajta, mely kitűnően sikerült.

Az operáció után Veszelinov egy ideig jól érezte magát, de tegnap este váratlanul magas láz lépett fel s óriási fájdalmak kínozták. Az orvosok újból megvizsgálták s ez alkalommal megállapították, hogy

vérmérgezés tünetei léptek fel a betegen.

Valószínű, hogy a vasalkatrészen kialakult még egy idegen test hatolt be a szerencsétlen ember belső szerveibe, amely azonban megváltoztatta a helyét a testben, úgy, hogy a műtétnél nem került elő és amely vérmérgezést okozott.

A vérmérgezés következtében Veszelinov Szevan állapota súlyosra fordult, úgy, hogy felépüléséhez csak kevés a remény.

A kórház igazgatósága a váratlan fordulatról értesítette a malomtulajdonos Begescen lakó hozzátartozóit, akik még a tegnapi nap folyamán Noviszádra érkeztek.

A csütörtöki repülőkatasztrófa alkalmával nyomtalanul eltűnt Popara Ljubisa, a noviszádi főgimnázium I. osztályu tanulója

A noviszádi rendőrség tegnap óta rendkívül titokzatos ügyben indított nyomozást. A délelőtti órákban ugyanis megjelent a rend-

örsegen Popara Milos, szubotica tanító, aki felleltést tett, hogy Noviszádon lakó és a főgimnázium első osztályába beiratkozott 10 éves Lyubisa fia a repülőkatasztrófa alkalmával

nyomtalanul eltűnt s mindeztideig nem adott életjelt magáról.

A fiu a kritikus napon a Limánon futballt játszott társaival s amikor a repülőgép zuhanni kezdett, barátaival együtt a katasztrófa színhelyére rohant, ahol a többiekkel együtt a tömeg közé szorult. Iskolajársai a Futaki ut 9. számú ház előtt látták utoljára, azóta azonban már nem mutatkozott lakásadójánál s csütörtök óta egyáltalában nem jelentkezett.

Popara Milos eljárt a főgimnázium igazgatóságánál, ahol ugyancsak megállapítást nyert, hogy Lyubisa csütörtök óta nem is volt iskolában.

A fiu titokzatos eltűnése nagy izgalmat keltett a rendőrségen, ahol az a vélemény alakult ki, hogy

a fiuval a katasztrófával kapcsolatban telán valami baj történhetett.

A feljelentés alapján a rendőrség nyomában széleskörű nyomozást indított Popara Lyubisa felkutatására.

A fiu apja annak a gyanújának adott kifejezést, hogy

a fiut talán valamilyen beteges hajlamu ember elcsábította.

Az sem látszik azonban kizártnak, hogy a kisiut valamilyen szerencsétlenség érte. A gyerek egyébként igen jónevelésű fiu, aki egyáltalában nem kalandortermészetű, úgy, hogy nem látszik valószínűnek, mintha elkalandozott volna hazulról. Miután Lyubisát a katasztrófa színhelyén látták, eltűnése minden valószínűség szerint közvetlenül a katasztrófával áll összefüggésben. A rendőrség nagy apparátussal nyomoz az eltűnt kisiut után.

Aranyékszereket találtak a szerencsétlenség színhelyén

A csütörtöki repülőkatasztrófa színhelyén a romok eltakarítása közben a munkások egy arany karperecet és egy arany brost találtak. Első pillanatban azt hitték, hogy Popadics Szofia tulajdonát képezik, miután azonban a lány apja kijelentette, hogy Szofia sohasem viselt ékszert a rendőrség most az elveszett ékszerek jogos tulajdonosait keresi. Valószínű, hogy a nagy tolongásban valakiről letépték az ékszereket s azok a gép roncsai közé kerültek.

— Megjelent a „Sztrumica“ cigaretta.

A dohányjövédék vezérigazgatósága a napokban bejelentette, hogy legközelebb forgalomba helyezi a „Bregalnica“ szivarkát, a dohányjövédék legújabb különlegességi gyártmányát. A „Bregalnica“ helyett most a „Sztrumica“ került forgalomba, izléses csomagolásban és tetszetők kiállításban. A minőség sem rossz, dohányja elég gyenge s nem olyan penetráns illatu, mint a „Vardár“. Az új cigarettafajta egyébként huszas csomagolásban dobozonként 16 dinárért kapható Beogradban.

APOLLO nov. 12-14-ig

Szenzációs műsor!
3 napig!

A ČEKA

Filmregény az orosz emigránsok életéből 9 felvonásban

Főszereplők:

SUZY VERNON, MICHAEL BOHNNEN,
HENRY STUART és WALTER RILLA

Ujból katasztrófális méreteket öltött az Etna lávaömlése

Milanoból jelentik: Az Etna kitörése az elmúlt éjszaka folyamán az eddiginél is hevesebb méreteket öltött. A lávafolyam tegnapelőtt megrekedt, tegnapi azután kétszeres erővel zudult a veszélyeztetett területekre. A láva elárasztotta a messina—cataniai vasutvonal nagy hidját. A kráterek rendszeres időközökben ezer és ezer tonna lávát zúdítanak ki magukból. A lávatömeg vizesítéshez hasonlóan zudul alá a hegy lejtőjén. A kép emlékeztet a Niagara vizesítésre.

Az Etna vizsgálóintézet igazgatója az elmúlt éjszaka repülőgépen két óra hosszat keringett a tüzhányó kráter felett. Mint-hogy a szél elvitte a füstöt a kráter felől, a repülőgépről tisztán meg lehetett állapítani, hogy a régi kráterek nem aludtak ki és percenként körülbelül négy méter vastag lávatömeg tör ki a hegy belsejéből. A műszaki csapatok szakadatlanul dolgoznak, hogy a láva útját eltereljék a veszélyeztetett községek felől.

A béke tízéves évfordulójára

(Előhang egy rendelethez)

A miniszter rendeletileg előírta, hogy az iskolás gyermekek a béke ünnepét három percig felelhajtva s elmélkedve üljék meg.

(Minisztérium. Az előszobában reménykedők és aggódók csoportja. Ünneplés csend).

Szolga: (megjelenik)

Miniszter ur ma nem fogad
Heviti nagy, szent gondolat:
Békét miként megülni kell
S örüljön szív, feszüljön mell.

(Előszoba lassan kiürül. Az udvaron piros szőnyeget porolnak a béke évfordulójára. Béke belép az előszobába).

Béke:

Vezess miniszter ur elébe,
Pontos beszélni valóm van véle,
Ünneplő százazrek nevébe,
Nevem: az ünneplendő béke.
(Szolga bevezeti).

Béke:

Köszöntelek hódolattal itt
Ki vezérled fáradt népeid.
E szent napomra ünneplő
Paranesodat sietve ird elő.

Miniszter:

Minőt nem szült még agyvelő.

Béke:

Harangok zúgó kondulása,
Zenének zengő harsogása,
Bankett és zászlólengetés,
Az ünnepemre mind kevés.

Miniszter:

Im hald paráncsom mily elmés!

(Olyas):

Ha óra üt tizen tul egyet
Megálljon máma minden üzlet
És három perc arra szolgáljon:
Minden gyermek magába szálljon
Meghajtva mélyen kicsi fejét
Ez üdv napjáról medítálgjon
Igy ülj meg a béke ünnepét.

Béke:

Uram, mily fenkölt az elméd!

(Béke ünnepe. Miniszter és Béke autón körutra indulnak. Az uccán harsogó zene. Harangzúgás. Ezután bankett).

Béke:

Mily dobbanás, mily harsogás!
Mért zeng ma minden trombitás?
Ez hát a béke ünnepe,
Melyet paranesod rendelete?

Miniszter:

Ne háborítson semmit se
Az ucca zajgó képzete.
A gyermekeknek láthatod
A szent magába szállatot.

(Iskola. A gyermekek kitódulnak s a téren futballozni kezdenek. A leányok táncra perdülnek).

Fiuk kara:

Tralallala, lalallala
A béke szent napja van ma
Maradjunk itten békésen
A futballt rugjuk mérgeesen.

Leányok kara:

Hahahaha, hihihih
Mily jó a táncot lejteni.
E kedves, édes szent napon
Vigan hadd járjon csarlszton.

Béke:

Óh átjár a szent borzalom...!

Mutass magabamélyedőt
Békét valóban ünneplőt

Vagy higyjem nincs paranes-erőd?!

(Az autó a külváros uccáján. A miniszter és Béke kiszálnak egy sarkon, hol egy anyóka bóbiskolva meghajtja fejét).

Miniszter: (a bóbiskoló néniére mutatva)

Im mégis csak megleltem őt!

(Az autó a minisztert banketre viszi.

Béke ottmarad).

Béke (egyedül):

Ki gyermek lelkét ismerő

Elmélyedés nem irt elő.

S paranes legyen bármily kemény

Megtévője csak az erény.

Mély nőtt szent eszmén nagyra fel

S benne hívön mélyedhet el.

Mig minden szent nagy ünnepen

Csak részt veszünk a banketten,

Minden bankettnek vége ez:

A béke csendben ködbe vesz.

(Béke köddé foszlik).

(drke).

1928. November 11. Vasárnap

Romai katolikus: *Márton*. Protestáns: *Márton*. Görög keleti: (Október 29) *Ábrahám*. A nap kel 6 óra 35 perckor, nyugszik 4 óra 26 perckor.

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorológiai állomás jelentése). Az egész országban változatlan idő volt, helyenként esővel. A hőmérséklet átlag 3 fokkal csökkent.

Időjóslás: Továbbra is változékony idő várható egyes helyeken esetleg esővel. Noviszádon borus idő lesz. A hőmérséklet minimuma 4°, maximuma 14° lesz.

— Királyi kitüntetés. Ófelsége a király Reinhoffter Sándort, aki a most épülő titeli vashidnál az állam részéről a főfelügyelettel van megbízva, fáradthatatlan szorgalmért és rendkívüli szaktudásáért a Szent Száva renddel tüntette ki. A kitüntetésre különös indokul szolgált az is, hogy a kitüntetett ezuttal a 47-ik vashidat építi Jugoszlávia területén.

— A noviszádi Schubert ünnepély. A Német Közművelődési Szövetség noviszádi helyicsoportja Franz Schubert hírneves zeneszerző halálának 100 évfordulója alkalmából ezévi november hó 17-én, este fél 9 órai kezdettel, a Szloboda szálló nagytermében Schubert ünnepélyt rendez.

— A Szombori Mükedvelő Zenekar piknikje. A Szombori Mükedvelő Zenekar, mely nem csak a város zenekedvelőit, de a magyar mükedvelők színe-javát tagjai közé sorolhatja, f. hó 11-én este a zenekar közreműködésével nagy arányú pikniket rendez. Remélhetőleg a piknik jövedelme lehetővé teszi, hogy az egyesület aktív tagjait a hangverseny dobogón s a színpadon is nemsokára viszont fogjuk látni.

ANGOL FÉRFSZÖVETEK legjobb KABÁT és ULSTER anyagok legolcsóbban vásárolhatók
HOLIK RUDOLF
az „Uj menyasszony“-hoz c. üzletében Novisad,
Kralja Aleksandra ul. 12.

— A noviszádi kath. női Liga estélye. A női Liga programjához híven ünnepélyes keretek közt szándékozik megülni pártfogójának, szent Erzsébetnek ünnepét e hó 13-án. E napon fényes programmal s táncal egybekötött műsoros estélyt rendez a beltéri kath. körben. Beléptidij nincsen. Egy csésze tea ára 10 dinár. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

— Ötmillió ember előtt folynak a koronázási ünnepek Kiotóban. Kiotóból jelentik: A császári család tagjai, a diplomáciai testület és számos előkelőség jelenlétében kezdődtek meg az új japán császár trónralépésének ünnepei. Az ünnepeket régi ünnepi szertartások és szokások szerint tartják és többek között áldozatot mutatnak be Amaterasu napistennek, akitől a császári család eredetét származtatja. A párisi Matin jelentése szerint a mikado koronázási ünnepeire, amelyek november 17-ig tartanak, ötmillió látogató és néző gyűlt össze Kiotóban.

— A Szombori Polgári Kaszinó jubileuma. A Szombori Polgári Kaszinó az idén ünnepli fennállásának 60 éves jubileumát. A kaszinó az elmúlt 60 év alatt de különösen az utolsó évtizedben, amikor a város magyarságát rang és valláskülömbőség nélkül egyesítette, a társadalmi béke s a lelkek kiengesztelődése érdekében eredményes munkát végzett. Szombaton, f. hó 10-én tartják meg a jubileumi ünnepeket, melynek keretében leleplezik a kaszinó érdemes elnökének Petényi Józsefnek arcképét is, mely Lukács Gyula szombori festő sikerült munkája.

— Befejeződött a noviszádi drámai társulat szombori vendégszereplése. Szomborból jelentik: A noviszádi—osziyei szintársulat több hetes szerezését, mely egy erkölcsi mint anyagi tekintetben kielégítő volt, péntek esti előadásával befejezte. Bucszóul Nusics Branislav Narodni poslanik c. darabját játszották. A szombori közönség nemzetiségi külömbőség nélkül szívesen látta, ha az operett társulat is mielőbb ellátogatna hosszabb időre Szomborba.

— Difteritisz járvány Szomborban és környékén. Alig sikerült a vörheny járványt leküzdeni, máris difteritisz lépett fel Szomborban s egyes környéki falvakban. Sajnos az esetek részben súlyos lefolyásúak s már haláleset is előfordult. A járvány méretére jellemző, hogy van oly orvos, aki egyszerre 15 beteg gyereket is kezel. A városi hatóság államnyelvű falragaszon hívja fel a szülőket az ovintézkedések megtételére.

— Borzalmas vasuti katasztrófa Lengyelországban. Lembergől jelentik: Stanislaw közeleiben az elmúlt éjszaka két személyvonat összeütközött. A két mozdony és nyolc személykocsi porrázúzódtak. Reggelig 3 halottat és 36 sebesültet huztak ki a romok alól. A katasztrófát az állomásfőnök hanyagsága idézte elő, akit letartóztattak.

— Orvosi hír. Dr. Lazarevics Vojin műtőorvos, báró Eiselsberg tanár bécsi sebészeti klinikájának volt sebésze és a veliki-beckereki megyei közkórház éveken át volt sebész-ginekologus főorvosa, november 1-én Novisadon megkezdte sebészeti és nőorvosi praksisát. Rendel délelőtt 8—10 és délután 3—5-ig (Dr. Boksán Milos ügyvéd új palotájában a Dunaparton). Telefon 28-29.

BUTOR árban, minőségben utolérhetetlen Részletfizetésre is
HEMLER PÉTER utóda Novisad, Safarikova ul. 30. Telefon 22-56

— Megölte a villanyáram. Apatinból jelentik: Halálos kimenetelű szerencsétlenség történt tegnap Szrpszki Miletics községben. Jakovác Adám 18 éves villanszerelő az oszlopokat járta a biztosítások megfizetése végett. Az egyik oszlopon nem tudta a vaszöges kampóval ellátott lábát emelni, se azért a kezével akart segíteni úgy, hogy kezével elkapta a felső villanydrótot. Azonban szerencsétlenségére a felső drótban magas feszültségű áram volt s a fiatal szerelőt egy pillanat alatt a földre dobta de oly szerencsétlenül, hogy az súlyos belső sérülést szenvedett és két óra múlva kiszendvedt.

Kiselejtezett repülőgépmotorokat szállított Dinics Dragutin a noviszádi repülőezrednek s ezért 970.000 dinár províziót kapott

A provízió állítólag előkelő személyek osztozkodtak

A „Politika“ tegnapi száma feltűnést keltő részleteket közöl a Dinics ügyvel kapcsolatosan s megállapítja, hogy Dinics Dragutin a strassburgi repülőgépgyárral összjátzsza

régi és kiselejtezett motorokat szállított a légügyek parancsnokságának s ezért 970.000 dinár províziót kapott.

Ennek megerősítésére a „Politika“ fakszimilben közli a Michel repülőgépgyár levelét, amelyet 1927. július 19-én a Dinics és Tóth céghez intézett s amelyben arról értesíti Dinicset, hogy

30 százalék províziót biztosított számára a vételösszegeből, ha a motorokat a parancsnokság átveszi.

A közlemény megállapítja továbbá, hogy Dinics Dragutin barátja Matijevis Vladimir tengerészkapitány társaságában végezte a bűnös manipulációkat. Matijevis külföldön készítette elő a terepet a silány minőségű motorok átvételére, Dinics pedig Noviszádon ült és várta az eredményt. Az ügy összes fázisairól Matijevis levelben informálta Dinicset s minden alkalommal felszólítást intézett Dinicshez, hogy a leveleket semmisítse meg. Dinics azonban annyira bizott hatalmában, hogy feleslegesnek tartotta a levelek megsemmisítését, másrészt pedig a levelek birtokában sakkban akarta tartani cinkostársát.

Pedig éppen ezek a levelek — írja a Politika —

börtönbe vagy akasztófára fogják juttatni Dinicset.

— Meghívó. A noviszádi polgári magyar daloskör folyó évi november hó 18-án, vasárnap délelőtt 11 órakor a Sós-féle vendéglőben rendkívüli közgyűlést tart, melyre a t. tagokat meghívja tisztelettel az elnökség.

— A román a világ legiszakosabb népe. Bukarestből jelentik: A román statisztikai hivatal kimutatást készített a romániai szeszfogyasztásról. Ezekből az adatokból, amelyeket a kimutatás más államok kimutatásával is összehasonlít, kitűnik, hogy Románia világrekordot állított fel 1927-ben a szeszfogyasztás terén. Az elmúlt esztendőben több mint 24 millió liter pálinkát ittak meg Romániában. Ez annyit jelent, hogy a lakosság pálinkafogyasztása ebben az esztendőben fejenként másfél liter volt. A kukjának nevezett nemzeti italból, amely egyszerűen szilvapálinka, két és fél litert tett ki a fejenkénti fogyasztás. Ezenkívül sörből 5 litert, borból 12 liter volt fejenként a szeszfogyasztás az 1927. évben.

VINKOVICS FATELEP

átklitőzött Futaki utra, közvetlenül a korház mellé. (Villamos megálló) Telefon 22 57. 2

— Kitűnően bevált Magyarországon a rádiós-vonat. Budapestről jelentik: Tegnap reggel 9 óra 15 perckor indult el Győr felé a rádió vevőkészülékkel felszerelt első vonat. A rádiós-vonat elindulásakor megjelentek a keleti pályaudvaron a vasutigazgatóság és a telefonhíradó és rádió részvénység vezetői, valamint nagyszámú közönség, amely nagy érdeklődéssel várta a vonat elindulását. Nyomban a vonat elindulása után bekapcsolták a készüléket és már az első kísérletre kitűnően lehetett hallani a budapesti stúdió leadását. A rádiós-vonat délelőtt 11 óra 50 perckor futott be a győri pályaudvarra. A vonatról leszálló utasok elragadtatással nyilatkoztak a rádióról. Csak-

Az ügy azonban mégsem bonyolódott le olyan simán, mint ahogy ezt Dinics és cinkostársai képzelték. A motorok olyan kétségbeejtő állapotban voltak, hogy az átvétel körül komoly akadályok léptek fel. Az 50 órás próbapülést a motorok nem bírták ki. Dinicsnek azonban ezeket az akadályokat is sikerült elhárítani s a légügyek parancsnoksága akadálytalanul átvette a motorokat.

A sikerült átvétel után Dinics 970.000 dinár províziót kapott. Ebből az összegeből egyik cinkostársának 130.000 dinárt, a másiknak 70.000 dinárt adott. Matijevis kapitány 100.000 dinárt követelt, Dinics azonban csak 60.000 dinárt fizetett ki, a hátralevő 40.000 dinár miatt

éles összetűzésre került a sor Dinics és Matijevis között.

Akkoriban írta Matijevis azt a sokat emlegetett levelet, amelyet a Dinicsnél tartott házkutatás alkalmával találtak s amelynek alapján Matijevis ellen is megindult a vizsgálat, aki azonban, mielőtt még a letartóztatásra került volna a sor, öngyilkosságot követett el.

A Dinics ügyvel kapcsolatosan egyébként Lazics Vojta és Vujics Dimitrije földművespárti képviselők interpellációt intéztek a hadügyminiszterhez, amelyben a következő kérdésekre kérnek választ:

1. Tudomása van-e a hadügyminiszternek erről az ügyről?
2. Mit szándékozik tenni, hogy a jövőben megakadályozza silány hadianyagok ilyen módon való beszerzését s végül:
3. Mit szándékozik tenni a bűnösök ellen.

nem valamennyi utas hallgatta a rádiót, amelyről megállapították, hogy a vétel kitűnő volt és pompás szórakozást nyújtott. Többen kijelentették, hogy a vasuti rádió hamarosan annyira közkedveltté válik, hogy az utazóközönség valóságos nélkülözhetetlennek fogja találni.

Vinkovics fatelep Futaki ut (Korház mellett) raktáron tart tűzifát, porosz kőszent, bécsi és felső sziléziai kőszent, retorta faszent és tetőcserepet. Telefon 22-57.

— Elfoglalta a hivatalát az új apatini főbíró. Apatinból jelentik: Megírta a DélbaŰka, hogy a volt apatini főbíró Rasic Gavrat szombori főbíróvá nevezték ki, míg helyébe apatini főbírónak a volt szolgabíró Legetics Radivojt nevezték ki. Az új főbíró pénteken elfoglalta hivatalát.

— Tegnap kezdődött az állami osztályorsjáték ötödik huzása. Az állami osztályorsjáték ötödik osztályának huzása tegnap kezdődött. A sorsjáték igazgatósága az utolsó pillanatban ismét megváltoztatta a tervezetet, amennyiben a sorsolás tartama alatt nem napi 2500, hanem 3000, azaz 6000 darab egész sorsjegy kerül kisorsolásra. A sorsolás a következő napokon folyik: november 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29 és 30-án, valamint december 3, 5 és 6-án. A sorsolás tartama reggel 7-től délután fél 1 óráig, délután egyáltalában nem lesz huzás. A huszadik napon 500 sorsjegy kerül kisorsolásra s ezen a napon huzák ki a két prémiát is.

— Dobozok és I-a fehér, szürke és barna papírlémezek állandó nagy raktára Barth Domonkosnál fabrika kutija, Mali Liman, Novisad. 1-1750

Szörmet legolcsóbban és legjobb minőségben ajánl SILESIA Novisad Pašiceva ulica broj 21.

SPORT

A mai mérkőzések

A mitrovicai Gradjanszki—Vojvodina bajnoki mérkőzés elé érdeklődéssel tekint a bajnoki küzdelmeket figyelemmel kísérő futballközönség. A Gradjanszki eddig Mitrovicán sok jelentős győzelmet aratott és ma délután nyílik első ízben alkalom arra, hogy szép eredményeinek realitását idegen környezetben is igazolja. A csapat a legjobb összeállításban utazik Noviszádra és erősen bízik benne, hogy jó esatársorának sikerül néhány gólt juttatni a Vojvodina hálójába.

A noviszádi piros-fehér együttes mai játéka dönti el, hogy állandó-e a javulás, amely a csapat legutóbbi mérkőzésein jelentkezett. A Vojvodinában az ideai bajnoki mérkőzések során a csatársor játéka esett kifogás alá, de Alekszics beállításával és Markovics I. hatalmas formajavulásával könnyen meglehet, hogy a Vojvodina eléri a tavalyi jó nivóját. Ebben az esetben 3—4 gólkülömbőségű győzelme valószínű. A délután 1/3 órakor kezdődő mérkőzést 1/2 óras kezdettel a NAK ifj.—Vojvodina ifj. előmérkőzés vezeti be.

A Postások délelőtt 9 órakor barátságos mérkőzést játszanak a Vojvodina I. b. csapatával. A NAK ma két csapatot szerepeltetett a vidéken. Első csapata Hodságon játszik az ottani Sportklubbal, kombinált együttese pedig Topolán.

A mitrovicai Hajduk lemondta a Konkordiával szemben mára kitűzött bajnoki mérkőzését és így Mitrovicán, ma mérkőzés nem lesz.

A Postások csapata vasárnap d. e. 9 órakor a Vojvodina I. b. ellen a Karagyorgye pályán az alábbi összeállításban szerepel: Bábin, Balla, Rogics, Demmer, László, Alexi, Stefanovics, Petrovics, Sifler, Kiss, Gregec, Sili, Dostál, Dedics. Intéző.

Achilles hírek. Ma november 11-én tartják meg az elmaradt tura versenyt I-II-III és kezdők számára, Noviszád—Hrtkovci és vissza, ifjuság Noviszád—Zsabaly és vissza. Gyülekezés mindkettő csapatnak reggel 7 órakor az egyleti helyiségben. Tura verseny díjait december hó 16-án a közgyűlésen osztjuk ki. Polyakovics D. I kapitány.

Felkérem a NAK alatt felsorolt ifjusági játékosait, hogy vasárnap délután 1 órakor a pályán jelentkezzenek. A Vojvodina ifjusági csapatával előmérkőzést játszanak a mitrovicai Gradjanszki—Vojvodina bajnoki mérkőzés előtt: Puliszák, Hiedel, Neuwirth, Göttel, Schneck, Willner, Pintér, Szentiványi, Sztanko, Georgijevics, Grossmann, Seps, Neuwirth III. — Sportkapitány.

Felhívás a Makkabi tagjaihoz. A szubotocai Hakoah által rendezett birkózóversenyen elért sikerein felbuzdulva a noviszádi Juda Makkabi birkózó szakosztálya elhatározta, hogy tagjait a közelgő versenyszezonra való tekintettel intenzívebben óhajtja foglalkoztatni. Felkérjük az érdekelteket, hogy a tréningeket szorgalmasan látogassák. Tréning kedd és csütörtökön fél 7—8-ig. Szakosztály-vezető.

Rádió-műsor

Vasárnap, november 10.

Zagreb. 11.30: Délelőtti hangverseny. 17: Táncczene. 20: Operai előadás.

Budapest. 9: Újsághírek. 10: Egyházi zene és szentbeszéd az Egyetemi templomból. 11.15: Evangélikus istentisztelet. 12.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 12.30: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Vezényel Berg Ottó karnagy. 15.30: A m. kir. földművelésügyi minisztérium rádióelőadásorozata: Dr. Mutschenbacher Emil m. kir. gazd. főtanácsos, az OMGE ügyv. igazgatójának felolvasása. 16.15: Rádió

szabad-egyetem. 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17.25: Részleges sporteredmények. 17.35: Némethy Ella a m. kir. Operaház művésznökjének és Cselényi József a Nemzetiínház művészének hangversenye Kurima Simi és cigányzenekarának kíséretével. 19: Sport és löversenyeredmények. A m. kir. Operaház előadása. 1. Csavargó és cigányleány. Dalmü 1 felvonásban. Szövegét írta: Seligmann A. J. Fordította: Várady Sándor. Zenéjét szerezte: Poldini Ede. Vezényel Berg Ottó. Rendezi: Márkus László. 21.35: Pontos időjelzés. 22.30: A Hungária nagyszállóból Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 10.20: Orgonahangverseny. 11: A Wiener Symphonieorchester hangversenye. 16. Délutáni hangverseny. 18.45: Kamarazene. 19.30: Munkás-szimfónikus hangverseny.

Berlin. 11.30: Zenekari hangverseny. 16.30: Szórakoztató zene. 21: Schubert-dalok.

Prága. 12: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 21.30: Hangjáték. 22.30: Szórakoztató zene.

Róma. 13: Rádió trió. 17: Táncczene. 20.50: Schubert-est.

Hétfő, november 12.

Zagreb. 13.15: Gramofónzene. 17: Balkán-moziból hangversenyközvetítés.

Budapest. 9.30: Hírszolgálat. 12: Déli harangszó az egyetemi templomból, időjárásjelentés és hírszolgálat. 12.20: Gramofonhangverseny. Magyar művészek lemezei. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hírszolgálat, élelmiszerárak. 16: Gerő László: A magyar kézihimzés története. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-, vizállásjelentés és hírszolgálat. 17.10: Gombos Albin előadása: „Legendás történetek.” 17.45: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 19: Német nyelvoktatás. Tartja dr. Szentgyörgyi Ede. 19.45: A Budapesti Ének- és Zenekar egyesület hangversenye a Zeneművészeti Főiskola nagyterméből. 21.45: Pontos időjelzés, hírszolgálat. 22: A Dunapalotánagyszállóból a Bachmann szalontrío hangversenye. 22.40: Időjárásjelentés. Utána: A Dunapalota nagyszállóból Bachmann jazz-band.

Bécs. 10.45: Nemzeti himnusz. Utána A bécsi filharmónikus társaság hangversenye. 16: Délutáni hangverseny. 18.45: Dr. Emil Schipper kamaraének Lové-ballada hangversenye. 19.30: R. Wagner „Rheingold” c. operájának közvetítése. Utána esti hangverseny.

Berlin. 17: Táncczene. 20.30: Dajos Béla zenekarának hangversenye.

Prága. 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.10: Tarka est. 21: Hangverseny.

Róma. 13: Rádió-trió. 17.30: Szórakoztató zene. 20.45: Könnyű esti zene.

Állami sorsjáték

„Bristol” sorsjegyarúsítóda, Novi Sad, Zseljeznicska uca 27.

Napi jelentés, a 16. kör, V. osztályában november hó 10-én kihuzott sorsjegyekről: 30000 dinárt nyert a 20560 szám.

2000 dinárt nyertek a következő számok: 20543, 31671, 48063, 57707, 113700, 113706, 119470, 120374.

500 dinárt nyertek a következő számok: 674, 2531, 2533, 7831, 7844, 7873, 91, 3606, 62 10427, 11606, 15, 83, 12220, 20, 17407, 29, 20509, 89, 21110, 22739, 70, 23434, 94, 97, 24351, 59, 75, 95, 99, 32235, 44, 69, 98, 36719, 64, 37126, 72, 41511, 45380, 46669, 47204, 48053, 86, 49620, 82, 51465, 68, 57733, 78, 62070, 68636, 70, 77, 70542, 74936, 38, 72, 84, 76508, 33334, 49, 61, 89455, 96513, 29, 101508, 105302, 74, 76, 111418, 112104, 112119, 39 65, 265, 173, 113702, 116939, 948, 97, 119485, 129306, 74, 322, 79, 122201, 30, 50, 74, 123524, 39, 76.

Sajtóhibákért nem vállalunk felelőséget!

A legközelebbi huzás hétfőn I. évi november hó 12-én lesz megtartva.

A huzás teljes listáját a „Délbácska” keddi számában közöljük.

Az állami osztálysorsjáték főhuzása I. évi november hó 10-től bezárólag december 6-ig tart, minden hétköznap, naponta 3000 szám lesz kisorsolva, vagyis 6000 I.

Pótsorsjegyek árai: negyed 125, fél 250, egész 500 dinár. Dupla egész 1000 d.

Kisérlelje meg a szerencsésjáték „Bristolnál” az állami osztálysorsjegyek elárusítójánál, Noviszad, Zseljeznicska ul. 27. Tel. 25-96. Postatakarékpénztári számla száma: 52860.

A kihuzott sorsjegyeket becseréljük, még ki nem húzott sorsjegyekre melyek érvényesek és naponta résztvesznek az egész huzáson.

Sikkes hölgyek

CENDRE DE ROSET

vagy

ROSE CORAILL

BOURJOIS, PARIS használnak

1928 November 10

A dinár árfolyamai

Budapesten ——— Bécsben ———

Prága 58.775—59.275, Berlin 7.29—7.31, London 276, Trieszt 33.60—33.65

Zürich

Páris 20.295 London 2519³/₈ Newyork 519.60, Brüsszel 72.20, Milanó 27.21, Madrid 83.75 Amszterdam 208.75, Berlin 123.73 Bécs 73.125, Stockholm 138.90 Oszlo 138.50 Kopenhága 138.50, Budapest 90.615, Szófia 3.75 Prága 15.40 Varsó 58.25, Beograd 9.1275, Athén 6.725, Sztambul 2.61, Bukarest 3.125, Helsingfors 13.09

Osikagol terménytőzsde

Buza nyugodt. December: 114¹/₈, Március: 119¹/₄—122¹/₈. Május: 122—. Tengeri tartott. Decem.: 84¹/₄, Március: 86³/₄, Május: 89¹/₈. Zab alig tartott. December: 44¹/₂, Március: 45—, Május: 45¹/₂. Rozs alig tartott. December: 100³/₈, Március: 103³/₈, Május: 105⁷/₈.

Noviszádi terménytőzsde

(Hivatalos jegyzések)

Buza, bácskai 79—80 kg-os, k. d. kötés 240—242-50, felső bácskai k. d. kötés 240—242-50, — bácskai Tisza 79—80 kg dupl. k. kötés 240—242-50, bánáti 79—80 kg-os k. dupl. kötés 237-50—240. szerémi, 79-80 kg-os k. d. kötés, 240—245. Árpa, bácskai 65 kg-os k. d. kötés 255—260, bácskai tavaszi, 68-69 kg-os k. d. kötés 285—290, szerémi 65 kg-os k. d. kötés 255—260, bánáti 65 kg-os k. d. kötés 255-260. Baranyai tavaszi 71-72 kg-os k. d. 295—300 Zab, bácskai kassa d. kötés 247-50—252-50, szerémi k. d. kötés 247-50—252-50, szlavóniai kassa duplikát kötés 247-50—252-50. Rozs, bácskai, kassa dupl. — din. Tengeri. bácskai uj k. d. kötés 250—252-50, szerémi száraz, k. d. kötés 267-50—272-50. Buzalisz, bácskai gg és g d. k. kötés 350—360—. bácskai 2 sz. kenyérliszt d. k. kötés 330—340, bácskai 5. sz. kenyérliszt d. k. kötés 310—320, bácskai 6 számú kenyérliszt k. d. kötés 270—280, bácskai 7 sz. kenyérliszt k. d. kötés 255—265, bácskai 8 sz. takarmányl. k. d. kötés 205—215, Buzakorpa bácskai, jutazsák d. k. 182-50-187-50, szerémi jutazsákban, d. k. kötés 180—185, bánáti, jutazsákban, d. k. kötés 180—185. Bab, fehér bácskai, kassa duplikát kötés 870—880 din.

Irányzat: változatlan.

Forgalom: 29 vagon buza, — bab, — zab, 22 tengeri, 2 liszt, — széna, 5 korpa, — árpa.

Sorsjegy vigécek árasztják el a várost, akik uton-utfélen becsapják a hiszékeny embereket

A rendőrségnek kellene erőlyesen fellépni a svindlerok ellen

Az utóbbi hetekben kétes existenciák árasztották el a várost, akik házról-házra járnak s mint különböző beográdi „bankcégek” ügynökei mutatkoznak be. A vigécek leginkább a magyar negyedet választják ki működésük területül, azzal számítva, hogy a magyar lakosság ugysem tudja elolvasni a című betűkkel írt különböző prospektusokat amelyekben a „bankok” dusan jövedelmező részjegyeket, kötvényeket, és egyéb hangzatos című „értékpapírokat” kínálnak megvételre. A vigécek azonnal be is szedik az előleget, amely rendes körülmények között 50 és 100 dinár között mozog s azzal biztatják a hiszékeny embereket, hogy most már

**megkapják az eredeti sorsjegyet,
amelyet tőzsdei árfolyamon azonnal
el is adhatnak a bankban.**

A legvirágzóbb üzlet a Dohánysorsjegyekben folyik, amelyekért 22 hónapon keresztül „csak” 30 dinárt kell fizetni. Aki azonban csak egy részletet is elmulaszt, elveszti az összes addig befizetett összeget.

Egy Epres uccai asszony járt tegnap a szerkesztőségünkben, aki keservesen panaszkodott, hogy eddig már közel ötszáz dinárt fizetett be különböző sorsjegyekért, de eddig csak prospektusokat és ígéreteket kapott a cégtől. Egy alkalommal három ügy-

nök is jelentkezett nála s mindegyik száz dinár előleget esalt ki tőle, azzal biztatva az asszonyt, hogy most már nyugodtan beváltathatja a bankban az „értékpapírt”.

Két héttel később egy negyedik ügynök kopogott be hozzá, aki azt mondotta, hogy azok a bankok, amelyeknél sorsjegyeket rendelt már megbuktak s most egy új bank vette át az üzletet, ha száz dinárt fizet, akkor teljesen rendezzi ügyeit. A szegény asszony utolsó megtakarított pénzét adta oda s csak később értesült, hogy értéktelen prospektust kapott a befizetett összeg fejében.

Nagy üzérkedés folyik a két és fél százalékos hadikölcsön kötvényekkel is, amelyekért 69 dinár havi részletet kérnek az ügynökök s miután az első részletet beinkasszálták, nem jelentkeznek többé. De nem jelentkezik a beográdi „bankcég” sem, amely — ha hozzáfordulnak — semmit sem tud az üzletről. Tömegesen jelentkeznek a károsultak, akik a befizetett összegek ellenében értéktelen nyomtatványokat kaptak a beográdi cégektől.

Miután az utóbbi időben a vigécek valósággal megrohanták a várost, a rendőrség figyelmét hívjuk fel erre a körülményre, a hiszékeny embereket pedig figyelmeztetjük, hogy az ilyen kétes existenciákat, akik közönséges szélhámosok, egyszerűen dobják ki. Csak ilyen módon szabadulhatunk a mind jobban elszaporodó csalóktól.

WIMPASSING

*hócipő a védelem,
eső, hó és sár ellen.*

Mit várunk a sztaribecseji irodalmi estétől?

Buday Jenő, orvos lakásának Dunára néző erkélyén ketten beszélgetnek. Buday Jenő felesége Szentgyörgyi Izabella és Kemény Béla újságíró, a keresztény társadalmi mozgalmak vezető embere, a Napló szerkesztője. Az erkélyen van egy fényes tolókosiban a kis Jenőke. A kocsai mellett ül a dajka. Alkonyodik. Lassan kigyulnak a lámpák a petrovaradini oldalon.

Izabella: (folytatva) Boldog férfiak! Önök irányítják a világtörténelem széles áramlását. (A Dunára néz.) Feltartoztathatatlannul előre... előre. Mikor Rómában jártam, felmentünk a szent Péter templom kupolájára és onnan néztem az örök várost. Minden pontja a hatalmas épületnek a férfi erős akaratát szimbolizálja. Valóságos galeriája a nagy embereknek vonult el lelki szemem előtt. Bramante, Rafael, Peruzzi, San Gallo, Michel Angelo, Vignola, Giac. della Porta, Fontana, Maderno, Bernini és utóbbi... De szép idők is voltak azok. Nagy tettek, nagy alkotások ideje. — Ezek mind dolgoztak rajta... Hir, dicsőség sarkalta az embereket, hogy fölülemelkedjenek önmagukon. — Mondja, kedves Béla, nem volt akkor jobb az élet. Dusabb, pompásabb, szebb!

Béla: Nekünk ma kell élni. A mult bármilyen szép, — mégis csak mult.

Izabella: De hát mit kezdhünk ma még ebben a városban is? Hát még falun. Itt járt Jenő bátyja. A Géza. Sárváron plébános, azt mondja az emberek teljesen fásultan baktatnak a munkájuk után. Abban nem találnak semmi örömet és a végén kártya, bor, viceződés... és újra...

Béla: (Lehangoltan.) Hiányzik a nagy

irányító, ki maga köré tudná sodorni az emberek érdeklődését. Nincs egy nagy egyéniség, aki célt és irányt tudna mutatni az embereknek. Apró, jelentéktelen, — és ami a legszomorubb, teljesen értéktelen szalmazás az emberek egész élete. Irodalmi, művészeti életünk nem tud szárnyra kapni. Vezető intelligenciánk napról-napra fogy. Mindig gyengébb kezekbe jut a gyepő, az irányítás, — a végén ellankadnak az alkotó kezek, kimerülnek, elfáradnak az agyvelők, elfásulnak a szívek, — mert a nép lelkesedése nem ad tápot a tettekre kész férfiaknak.

Izabella: Föl kell ébreszteni az embereket. Emlékszik, hogy lelkesített Szavonarola, Benvenuto Cellini... Emlékszik?

Béla: (Szomorúan) Emlékszik nagyszá-
gos asszonyom Radó Imre könyvére? Az akarat szárnyain.

Izabella: Hogyne, hogyne! (Bemegy és kihozza). Tessék!

Béla: (Lapozgatja.) Csak néhány sort akarok belőle, (olvassa) „Azt mondd, az eszméért való harcot becsülöd...”

— Becsülöm... A világ berendezkedését, erkölcs leltárát nem nagyon szeretem. A ki nem próbált eszmékben jó ígéreteket látok. Am ezekkel is hadilábon állok. Nem szeretem a forradalmat és így nem akarok a haladó eszme szolgálatába állni. Nem akarok a régi világ és a keletkező új világ pufferjei közé kerülni. E két puffer közé kerülő emberöltőből... trágya lesz... Ed-
dig szól az ének. Nem akarnak az emberek, bocsánat a szóért... semmit sem akarnak... csak jól élni...

Izabella: Tegye félre azt a könyvet.

Béla: Ugy van. „A könyvek sohasem gyakoroltak mély befolyást a népek lelkére” mondja Le Bon. — Legföljebb a szerző lelkét tárják fel... És ezért én sem tulajdonítok valami nagy fontosságot ezeknek a so-

rokknak, csak azt akartam illusztrálni, hogy ma milyen lendítő gondolatokat, serkentő eszméket terjesztenek az írók. Aki a haladó eszme szolgálatában áll, még nem forradalmár. Aki dolgozik egy szebb, boldogabb és jobb világ kialakulásán az — még attól sem fél, hogy esetleg trágya lesz... De igen, mégis fél... Ebben igaz van Radónak, fél és azért nem tesz semmit.

Izabella: Nagyon eltértünk a tárgytól, hogy is jutottunk Radó könyvéig?

Béla: Kegyed a nagy emberek hatását említette. A nagy írók példáját. Szavonarolát, Cellinit...

Izabella: Igen, igen. A világ szereti a tevékeny embereket. No nem éppen a Szavonarola féle cél lelkesített, csak a hite és a hitért való lángolása. Ő megmutatta, hogy hogyan kell egy eszme szolgálatában állni.

Béla: Korunk nem kedvez a nagy emberek kialakulásának. Talán később. Egyelőre pihenünk. Megzavart idegeinket renováljuk. A fölmerülő problémákat nem akarjuk, talán nem is tudjuk megoldani, — az időtől várunk orvoslást. De az idő könyörtelen, — fölfalja gyermekeit. Tulságos sokat tanulunk. Időnapelőtt elfáradunk. Intellektuális képességeink kifejllesztése mellett, — akarunk és erkölcsi jellemünk igen gyenge lábon áll. James pragmatizmusa Amerika meghódítása után lassan-lassan nálunk is követőkre talál. Bergson, Payot, Le Bon gondolatai a tett felé mutatnak, — de a mi népünk nem jut munkához.

Izabella: Majd lassan annak is megjön az ideje. De én úgy szeretném, ha inkább a belső ember kialakításán dolgoznánk.

Béla: A belsőbe is kívülről lehet bejutni. Előbb kereste az ember a csillagok járásának okát és csak nykésőn jutott el a psychoanalízishez.

Izabella: Mert én azt hiszem, hogy a nagy emberek, a nagy alkotók mindig azok voltak, akiknek kialakult belső világuk szilárd volt és meggyőződéssel teli — és akik belső világuk rendjét a valóságba akarták átültetni.

Béla: Ugy van. Gobineau Renaissance-nak Machiavellije ugyan azt mondja, hogy „Sokkal bölesebb az emberi cselekedeteket csupán szemlélni, mint belőlük részt kérni”. De hát ehhez egy kicsit Machiavellinek kell lenni. Aki félreáll, azért még nem mindig Machiavelli. — Nekünk az emberiségnek, az egész világnak a nagy alkotó emberek kellene. Minden vonalon a lángész után epednek az emberek. Epednek, mert kevés van belőlük.

Izabella: Hát nincsenek?

Béla: Hát vannak? (Kalapját fogja).

Izabella: Vederemo a becseji helikonon!

Béla: Megyek a körbe, — Kezeit csókolom. A partie vár.

Polácsi János.

APOLLO nov. 11-én

A szudáni légió

Izgalmas filmdráma az „Idegen légió”
borzalmasságairól

Főszerepben:
WALTER BUTTLER
HENRY VICTOR
LILIAN HALL-DAVIS

ODEON nov. 11-én

IDEGEN ÖRDÖGÖK

Tim kapitány hőstettei 5 felvonásban
és

Ki a férjem

Sikerült vígjáték 6 felvonásban

Főszereplők:
AILEEN PRINGLE és LEW CODY

A nő és öltözéke

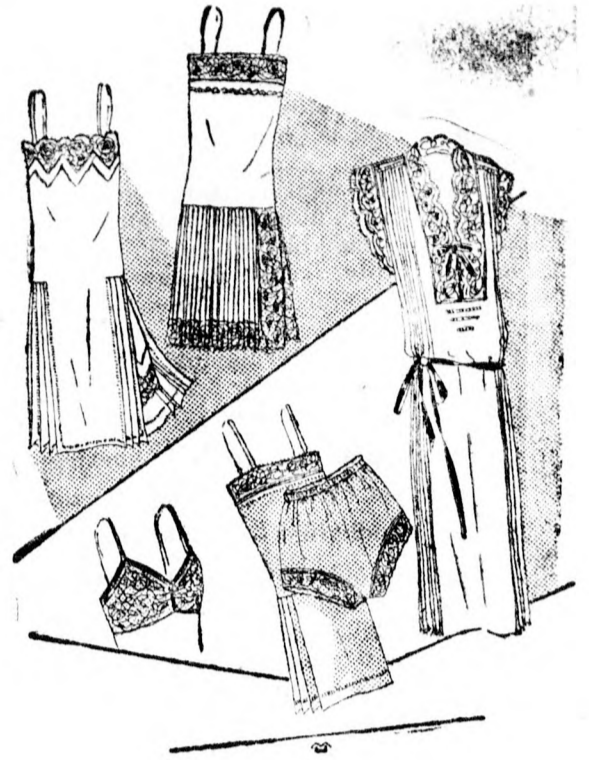

1 2 3 4

1. Reggeli kabát narancsszínű selyemszatínból, széles fekete bordűrrel.
2. Elegáns kimono, kéken mintázott Crépe Marocainból világoskék selyem szegéllyel. Különösen jól hat a hasított ujj.
3. Mintázott mosóselyemből készült pyjama, vörös selyemszegéllyel és szalaggal.

4. Bájos szoknya a pyjamához, mintázott Crépe de Chineből gazdag szallagdíszítéssel.
- Ruhákhoz és bluzokhoz kétszínű gallért hordanak: fekete és fehér, sárga és barna, vörös és kék — nyitottat, csavartat és csomóba kötöttet.

Crépe de Chineből és Crépe Georgetteből készült fehérnemű enyhe pasztellszínekben, gazdag plissirozással. Ecrú, crem és aranyszínű csipke is lelt.

(55)

A FEKETE KÉZ

REGÉNY A TÁRSADALMI ÉLETBŐL
IRTA: NEMO KAPITÁNY

- Csakugyan?
- Igen.
- Tagja ő a forradalmi kormányoknak?
- Már két hete olyan állást tölt be, amelyben egyedül dönthet a foglyok élete és halála fölött.
- Ha csakugyan így van, megtalálom a módját, hogy beszéljek vele.
- Mit szándékozik tenni?
- Azt majd meglátja. Hol található Levált?
- A rendőrségen.
- Helyes. Holnap reggel hozzá megyek s felszólítom, helyezze szabadlábra ullersheimi vendéglátóját.

KILENCEDIK FEJEZET
NEHÉZ VÁLASZTÁS

Berta másnap már a kora délelőtti órákban megjelent a rendőrség épületében, ahol Levált iránt érdeklődött.

Amikor az előszobába lépett, egy szolga közeledett feléje.

— Mit kíván polgártársnő? — rivaltrá a szolga, aki szemérmetlenül végigmérte a leányt.

— Levált polgártárral óhajtok beszélni — válaszolta Berta.

— A nevét kérem!

Berta egy papírszeletre írta a nevét, amelyet átadott a szolganak.

— Rendben van — felelte a szolga, majd megnéztem, az irodájában van-e Levált polgártárs.

E szavak után a legközelebbi ajtón belépett, Berta pedig egyedül maradt.

Miközben a válaszra várakozott, édesapja szomorú sorsa lebegett szeme előtt. Tudta, hogy merész lépésre vállalkozott, amikor Leváltól szívességet kell kérnie. Le-

vált nem az az ember, aki egykönnyen meghajlik bárkinek a kérése előtt. Feltétlenül ellenszolgálatot fog kérni.

Néhány perc múlva a szolga visszatért és Levált dolgozószobájába tessékelte a leányt.

Amikor Berta belépett, szíve önkéntelenül is hevesebben kezdett dobogni.

Levált felemelkedett kényelmes karosszékéről és udvarias meghajlással köszöntötte Bertát.

Amikor a nevét elolvastam — szölt — egy percig sem haboztam, hogy fogadjam, hiszen sohasem fogom elfelejteni vendégszeretetét, amelyet Ullersheimban élveztem édesapja házában.

Berta szomorúan mosolygott s az eléje tett karosszékben foglalt helyet.

— Miután jelenlegi körülmények között mégis beleegyezett, hogy fogadjon, azt hiszem nem kell bővebb magyarázat hozzá, milyen körülményeknek köszönheti látogatásomat.

— Ugy hiszem tisztában vagyok vele.

— Édesapámról van szó, Levált ur.

— Sejtettem.

— Szokása szerint tegnap reggel eltávozott hazulról, de mindezideig nem tért vissza. Amikor azután megtudtam, hogy letartóztatták, sehöl sem tudok nyugalmat találni. Ezt Ön is érthetőnek fogja tartani ugyebár?

— Letartóztatták? Ki mondta ezt Önnek?

— Megbízható helyről szereztem róla tudomást.

— Mikor?

— Tegnap este.

— Ki az a megbízható személy, aki olyan tényeket állít, amelyekről este 6 órakor még senki sem tudott.

— Ez mellékes, a fontos mindenesetre az, hogy a letartóztatás csakugyan megtörtént.

— Pedig ez rendkívül fontos körülmény, amennyiben csak olyan ember értesíthette a letartóztatásról, aki a kommün ellensége.

— Engem kizárólag édesapám sorsa aggaszt, a mellékkörülmények egyáltalában nem érdekelnek. Most pedig az Ön szívessé-

gét szeretném igénybe venni, hogy édesapám sorsáról felvilágosítson.

— Azt hiszem nem kell bővebb magyarázat hozzá, ha mindenről értesítve van?

— Csak a letartóztatás tényéről van tudomásom, egyebet nem tudok.

— S nem elegendő az?

— Nem. Tudni akarom, milyen büncselekménnyel vádolják? Mit követett el, hogy ilyen könyörtelen szigorúsággal kellett vele szemben fellépni?

— Ezt majd a vizsgálat fogja tisztázni.

— Van-e bármilyen lehetőség, hogy kikerüljön kellemetlen helyzetéből?

— Véleményem szerint Kolbert ur helyzete egyáltalában nem kétségbeejtő, sőt meg vagyok győződve, hogy a kommün nem fog teljes szigorral eljárni ellene. A döntés napjáig azonban őrizetben kell maradnia...

— Milyen döntésig?

— Addig amíg vagy a kommün véglegesen megalapozza uralmát, vagy...

— Vagy?

— Ha Ön beleegyezik kívánságunkba?

— Milyen kívánságba?

— Bizonyos szolgálatot kell tennie a kormányoknak.

— Szolgálatot?

— Igen.

— S milyen természetűek ezek a szolgálatok?

— Ezt majd részletesen megmagyarázom.

Levált közelebb húzódott Bertához s mintha félne hogy valaki meghallja, suttogva folytatta:

— Eddig nem kívántam, hogy felfedezze előttem annak az embernek a nevét, aki elárulta édesapja letartóztatását, ámbar kétségtelen, hogy ennek a körülménynek a tudomása igen nagy fontossággal bír nemcsak reám, hanem barátaimra nézre is.

— Nem értem Önt.

— Habár titokban is tartja az illető nevét, azt hiszem az Ön diszkréciója dacára is tudomásom van róla. Ha kívánja, elárulom a nevét.

— Tessék!

(Folytatása következik.)

Budapesti határidős terményzáratok. Irányzat: barátságos. Forgalom: gyenge Magyar buza októberre — — —, márciusra, 26.96—26.98 májusra 27.62—27.66. Magyar rozs októberre — — —, márciusra 24.96—24.98 májusra 25.22—25.24. Tengeri májusra 29.20—29.22, júliusra 29.44—29.46.

GRAFOLÓGIA

Rovatvezető: *Winterry Alfréd*

KÓCOS, KÖSZIVÜ, IGAZSÁGTALAN. Az analízishez legalább 10—15 kézírásos sor szükséges. Az önk által beküldött írás nem elégséges.

ARVÁCSKA. Akkurátus, mélyenérző, erkölcsös, lágyszívű, szerencsés csillagzat alatt született. Érdekes élet áll ön előtt.

BOLDOGTALAN. Mozgékony, iniciatív természet. Változóan szárnyalók a gondolatjai. Büszke, nagyon őszinte, igen közlékeny, belső élményekben gazdag.

BORGIA. Rendkívül szimpatikus, harmonikus nevelésű, gyakran ideges, csekély az energiája. Érzékeny, fogékony a harmonikus családi élet iránt. Vigyázzon a szívére!

MIMOZA. Nagyon kedélyes, mélyenérző, tamáskodó, meglehetősen kedves, nincs gyakorlati érzéke, szellemileg nem teljesen kiegyensúlyozott. Rendkívül impulzív. Neger. Másnak igyekszik látszani, mint amilyen a valóságban. Nagy súlyt helyez a külsőségekre és formáságokra és nem kis mértékben éppen a külsőségek által befolyásolható. Irásának néhány részlete lelki betegségre vall.

ZEPPELIN 301. Nagystilű természet. Tiszta az ítélőképessége, simulékony, tulajdon szeszibilitása miatt nagy súlyt helyez a tömegvéleményre. Érzékeny, áldozatkész, rendszerető, lelkiismeretes.

1895. KARAMBOL. Szenvedélyes, akarat nélküli, kevésbé intelligens, mindazonáltal jókedélyű, jószívű, nem energia nélküli.

ERŐS AKARAT. Valóban erős az akarat. Nem nagyon boldog, de azért élénk gondolkodású. Nincs híján a tapasztalatoknak, a multban mégis sok hibát követett el. Szorgalmas, meglehetősen akkurátus, kellenél jobban hatása alatt áll érzéseinek. Általában szimpatikus természet.

CSILLAG 200. Irásában a szorgalmas és törekvő jellem jut kifejezésre. Szíve és esze kiegyensúlyozott. A kötelességérzet és az alaposág nem ismeretlen fogalom ön előtt. Életében az érzések dominálnak, amelyekhez rendkívüli lelki finomság járul.

KRAMPUSZ. Félteletlen és céltalan természet, mindazonáltal érzéssel teli, jószívű, emberszerető.

DUNA 219. Kedves, mindazonáltal gyenge természet. Kevés a gyakorlati érzéke és nem mindig eléggé energikus. Temperamentuma legyőzi az ész tanácsait. Igyekszik helyét az életben betölteni, de féltékenysége és kishitűsége akadályt gördít céljai elééréseben.

EGY KISLÁNY, STRUCC, PÓLYAS-BABA. Első üzenetem önöknek is szól.

MAKVIRÁG. Pedantériára hajló, tulajdon kicsinyes és ebben merül ki az ereje. Noha meglehetősen képzett, hiányzik az áttekinthető képessége. Határozottan uralomra vágyó természet, egyébként esztéta. Önmagával szemben nem eléggé tárgyilagos.

SORS. Meglehetősen sok élettapasztalattal és bő fantáziával rendelkezik. Ez utóbbinak tulajdonítható, hogy könnyen befolyásolható. Szereti a humort. Akaratereje nem kiegyensúlyozott. Szereti ha véleményét tisztázzák.

(Jövő vasárnapi számunkban folytatjuk.)

Grafológia

Jelige: .....

Szerkesztésért és kiadásért felel:
TOMÁN SÁNDOR.

APRÓ HIRDETÉSEK,

egy hétköznap, mint vasárnap.
Egy szó 1 dinár, NAGY BETŰS 2 dinár, a legkisebb apró hirdetés 10 dinár

Eladó

HÁZ ELADÓ. Bővebbet Sztojanovics könyvkötészetében Mileticseva (Kenyér) u. 61. 3881

KÉT NAGY SZÖNYEG eladó. Zsitni trg 4. 3874

Olcsó SZÉNA eladó Sajti Lászlónál Darányi telep III. csoport 117. szám. 3875-2

OROSZ SPIC KUTYA 11 hónapos, eladó. Kínizsijeva ulica 17. 3876

FÜSZERÜZLET berendezéssel és áruval olcsón eladó. Cim a kiadóban. 3852

Szép nagy CSALÁDI HÁZ nagy telekkel a Széchenyi utcában bérháznak vagy üzletnek is átalakítható, eladó. Futaki ucca 70. 3786-1

Különböző butor, tizedes mérleg, nyereg és 20 pár maltézer galamb eladó Svetosavska 23. 3834-2

KÉT HÁZ 10 lakással és vendéglő két helyiséggel eladó. Érdeklődni Karadzsiča u. 17. 4838-1

Egy komplet fűszerüzlet berendezés eladó. Ráfer Darányi telep 132/a Božić korcsma mellett. 3847-1

UJ HÁZ a központban **ELADÓ** 240.000 dinárért. Ezen házban két 3 szobás lakás van, amelyek **KIADÓK.** Érdeklődni Simonovics tanárnál, Tőzside után balra. 3858

Kereslet

Jó biztosíték mellett keresek 20-25.000 dinár kölcsönt. Szíves megkereséseket „Kölcsön” jellegre a kiadóba kérek. 3848-1

Egy KIPUTÓFIU felvétetik Marberger, Futoski put 77. 3883

Tisztviselő telepen 3 szobás lakás kerestetik. Cim a kiadóban. 3840

FÉNYEZŐLEGÉNY felvétetik Kapmajer ferenemű tisztító intézetben Futoski put 43. 3835

KIFUTÓ-fiu-leány felvétetik Jevrejska u. 12. emelet. 3865-2

KISEBB KIFUTÓFIUT azonnal felveszek, Steiner Temerinska u. 12. 3862-1

Kiadó

KÉT SZOBA konyha kisebb család részére november 15-re kiadó. Šafarikova u. 17. 3882

Posta közelében villamosmegálló mellett egy nagy uccai szoba előszobával csakis irodahelyiségek 1929. január 1-ig átvehető, kiadó. Ugyanott egy különbejáratu magas földszintes, csinosan butorozott szoba november 15-re kiadó. Cim a kiadóban. 3880-3

BUTOROZOTT SZOBA egy hölgy részére kiadó. Zmaj Jovanovics ucca 36 3871

A központban emeleten nagy **UCCAI SZOBA** **ELŐSZOBÁVAL,** különbejárattal, alkalmas irodának, fogászati műteremnek stb. üresen azonnal kiadó. Jevrejska 12. I. emelet. 3872-3

Jóforgalmu FÜSZERÜZLET haláleset miatt átadó. Cim a kiadóban. 3873-3

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott uccai, tiszta szoba kiadó az Orient szállóval szemben, Kamenlci ucca 5 alatt. 3115

TISZTVISELŐ TELEPEN 3 szobás lakás kerestetik azonnalra. Cim a kiadóhivatalban. 3840

EGY SZOBA konyha üresen vagy butorozva olcsón kiadó. Darányi telep I. csoport 53 B. 3878

LAKAS és **IRODA,** együtt vagy külön, december 1-től **KIADÓ** az örmény palotában, Kralja Alexandra 15 alatt. A lakás áll 4 szoba, 1 előszoba, nagy konyha, speiz fűskamra és padlásból, az **IRODAHELYISÉG** 1 szoba előszobával, Megtekinthető szerdán, pénteken és vasárnap délelőtt 11 órától 2-ig. Bővebbet a háztulajdonosnál. 3808-3

Kisebb BUTOROZOTT szoba magános nő részére olcsón kiadó. Hoffmann Futaki u. 70. 3878-1

MODERN LAKASOK a dunaparton épült új házban azonnal kiadók. Bővebbet Dr. Boksán ügyvédi irodájában, Novisad Mileticseva u. 3791-1

Száraz, padlós helyiségek műhelynek, vagy raktárnak kiadók. Futaki ut 70. 3807-1

35 év óta fennálló HENTES és **MÉSZÁROS** üzlet berendezéssel és műhely használatával, esetleg lakással és istállóval is öregség miatt bérbeadó. Bővebbet a kiadóban. 3825 1

IRODAI HELYISÉGEK Zmaj Jovanovics ucca 7 szám alatt azonnal kiadók. 3830-1

Több helyiség, ujonan épült házban irodának, orvosi rendelőnek, műhelynek alkalmas, Dimovics házban Kralja Aleksandra 3. alatt kiadó. 384-1

4 UCCAI szobából álló helyiség irodának vagy üzletnek azonnal bérbeadó. Cara Lazara (Örmény) ucca (volt Steinbach és Zwiebach féle helyiség). Bővebbet a Kereskedelmi és Iparbanknál. 3824-1

Noviszádon, a Fő uccán, a városházával szemben nagy üzlethelyiség kiadó. Az üzlethelyiség 30m. hosszú, 2 nagy kirakattal. Érdeklődni Schmolka Novisad. 3843-1

KIADÓ egy szép udvari szoba konyhával, pince használatával nov. 15 lefoglalható, havi 350 dinárért. Ugyanott egy udvari szoba kamrával, varró vagy hivatalnoknőnek alkalmas, nov. 15-re elfoglalható havi 300 dinárért. Bővebbet Kiszácsi ucca 13. sz. 3849

KIADÓ egy szépen butorozott szoba különbejárattal. Masarikova (Arany) ucca 13. 3788-1

Vegyés

Szifika féle házi konyha november 15-én Magyar ucca 50. (saját házamba) helyezem át, továbbra is kiadok igen olcsó, rendkívül izletes kosztot, ugy házban, mint házon kívül. Abonensek olcsón felvétetnek. 3879

Lámpaernyők, párnamontirozást, teababa átalakítást a legmodernebben készítem jutányos árak mellett, Futaki u. 98. az üzletben, (gimnáziummal szemben) 3867

ÖSSZES ADÓTÖRVÉNYEK MAGYARUL utasítással, járuléktáblázatokkal **BUGARSKI** adóinspektor összeállításában. Beszerezhető Pilliser és Stanisic nyomdájában Noviszád. Ara 50 Dinár. 3190

Steyer asztali alma Kanada, Aranyranet, Belflör, Masanszki megérkezett.
EUGEN LEDERER Novisad, Wilsonov trg 7. Telefou 22-14. Magazin Temerinska u. 38. Ugyanott **káposzta, hagyma és bab** kapható

Zsák
Ponyva
Zsineg

eredeti gyári árban afrik, lószőr, gyári lerakat, takarók, halászati cikkek stb.

Schiff Ábrahám
Novisad,

zsák és ponyva **kölcsönző intézet** Tel. 24-03. Telegr: Jutešif. Fiók: Beograd - Sava. Kérjen ajánlatot!

Ügyes fiatalembert, vagy nőt

Könyvrészlet-üzlethez

keresünk Kardos hirdetővállalat Wilsonov trg 7

?
Akar Ön

kedvezően központi lakással és nagy műhellyel. áru-raktárral Közép-Bácska városában elhelyezkedni, úgy írjon azonnal ismertetőért: **SZEGŐ FÉLIX,** Kula, Bačka.

Mérlegképes könyvelőt

elsőrendű munkaerőt keres helybeji vállalat. Ajánlatok „Állando állás” jelleg alatt Kardos hirdetővállalathoz Noviszád intézendők

Fiatel házasok

ki nek nincs saját berendezett lakásuk, vagy urak, gyönyörű otthon találnak félőszobával, esetleg teljes ellátással az Ártezi fürdő melletti Marinkovics villában.

Hentesüzletmegnyitás

a Futaki uti volt Mikics-féle mészáros és hentesüzletet is **november 15-én megnyitom,** ahol naponta mindennemű friss hús-árak és felvágottak kaphatók. Kérem a nagyérdemű közönség további szives pártfogását

Lehrer Ottó

mészáros és hentes

Fehérnemű és gallér

tisztító és vasaló intézet
Novisad, Futaki ucca 43. alatt

Kapmajer Mihályné

intézete a legmegbízhatóbb

